

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Pionki na lata 2026-2036

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	5
I.1 Podsumowanie analizy wskaźnikowej	5
I.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	9
I.3 Charakterystyka obszaru rewitalizacji w gminie Pionki	10
I.4 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	13
II PROCES REWITALIZACJI	17
II.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji	17
II.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	17
II.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	17
II.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym	37
III ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM PROGRAMU REWITALIZACJI.....	37
III.1. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	39
III.2. Szacunkowe ramy finansowe	42
III.3. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji.....	43
III.4. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji	46
III.5. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	47
IV. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	50
V. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO	54
V.1. Określenie zmian w uchwałach.....	55
V.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	55
V.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	55
V.4. Zapisy wynikające z art. 166 ust. 1 Prawo wodne	55
SPIS TABEL	57
SPIS FOTOGRAFII	57
Załącznik nr 1 Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych.....	58

WSTĘP

Podstawę prawną dla opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Pionki na lata 2026-2036 programuje przedsięwzięcia rozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale XXIV/99/2025 Rady Gminy Pionki z dnia 30 września 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pionki (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2025 r., poz. 8551). Jego opracowanie poprzedziła Uchwała nr XXVI/110/2025 Rady Gminy Pionki z dnia 28 listopada 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pionki na lata 2026-2036.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze,
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
- listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji,
- charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań,
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji,

- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
 - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej.

I. DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

I.1 Podsumowanie analizy wskaźnikowej

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, techniczne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Wyznaczając obszar zdegradowany, uwzględniono powyższe zasady. Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Pionki. Dokonano również analizy pozostałych podstawowych obszarów funkcjonowania gminy - gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji gminy na tle regionu, a przede wszystkim - do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego. Poziom wewnątrznych dysproporcji rozwoju zbadany został w odniesieniu do wskazanego we wstępie „Delimitacji..” podziału gminy na jednostki analityczne, które stanowiły sołectwa. Dla wskazanych jednostek pozyskano dane z Urzędu Gminy Pionki oraz instytucji zewnętrznych, m.in. Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu, Komendy Miejskiej Policji w Radomiu czy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pionkach.

Dane poddano ocenie pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do miejscowości. Dobór wskaźników opierał się przede wszystkim na poprawności metodologicznej. Zestaw wskaźników musiał w sposób czytelny przedstawiać dany problem, być łatwy w odbiorze, opierać się o dostępne dane umożliwiające jego weryfikację, pozwolić na ocenę dysproporcji rozwojowych w gminie oraz być konstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi. Kolejnym kryterium była reprezentacja przestrzenna - wskaźnik musiał dać możliwość prezentacji w odniesieniu do jednostki mniejszej niż gmina.

W wyniku powyższej procedury wybrano zestawienie **14 wskaźników**, które zastosowano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tabela 1 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Pionki.

SFERA	WSKAŹNIKI
społeczna	1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców [%] 2. Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym - tzw. współczynnik obciążenia demograficznego 3. Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców [%] 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców 5. Poziom przestępczości – liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców 6. Średnia frekwencja w 2 ostatnich wyborach krajowych [%] 7. Średni wynik egzaminów ósmoklasisty w gminie Pionki [%]
gospodarcza	1. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców 2. Podmioty gospodarcze wyrejestrowane od 2020 r. na 100 mieszkańców.

funkcjonalno-przestrzenna	1. Udział sieci wodociągowej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci wodociągowej [%] 2. Udział sieci kanalizacyjnej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci kanalizacyjnej [%]
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]
środowiskowa	1. Udział procentowy źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogóle źródeł ciepła zgłoszonych do CEEB [%] 2. Ilość azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy [t]

Źródło: opracowanie własne.

W pierwszej kolejności określono poziom koncentracji zjawisk negatywnych dla gminy jako całości. To pozwoliło określić wartością referencyjną danego wskaźnika (średnia dla gminy), aby potem porównać to do wartości referencyjnych dla jednostek referencyjnych. Na początek oceniono kryteria społeczne, które zgodnie z ustawą stanowią podstawę wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Założono, że za obszar zdegradowany spełniający kryterium degradacji społecznej uznana zostanie jednostka analityczna, która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych, tj. na 7 analizowanych wskaźników wartości niekorzystne wystąpią w przypadku 4 wskaźników.

Następnie analizie poddano natężenie występowania pozostałych zjawisk negatywnych w pozostałych sferach (gospodarcza i/lub przestrzenno-funkcjonalna i/lub środowiskowa i/lub techniczna) i ostatecznie jednostka referencyjna, aby była uznawana za obszar zdegradowany musi charakteryzować się natężeniem zjawisk społecznych (co najmniej 4) i co najmniej jednym z pozostałych sfer.

Po ocenie, które z jednostek referencyjnych spełniają warunki wskazane wyżej, identyczną metodę zastosowano w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR), co przedstawiono poniżej.

Tabela 2 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Pionki.¹

SOŁECTWO	WSKAŹNIKI SPOŁECZNE							WSKAŹNIKI W POZOSTAŁYCH SFERACH							
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców [%]	Współczynnik obciążenia demograficznego	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	Poziom przestępczości	Średnia frekwencja w 2 ostatnich wyborach krajowych [%]	Średni wynik egzaminów ósmoklasisty [%]	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Podmioty gospodarcze zarejestrowane od 2020 r. na 100 mieszkańców	Udział sieci wodociągowej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci wodociągowej [%]	Udział sieci kanalizacyjnej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci kanalizacyjnej [%]	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	Udział procentowy źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe (węgiel i węgiel podobne) w ogóle źródeł ciepła zgłoszonych do CEEB [%]	Ilość azbestu przypadającego na 1 mieszkańca gminy [t]	LICZBA WSKAŹNIKÓW SPOŁECZNYCH + DODATKOWYCH
Wartość referencyjna	20,42	62,94	5,46	4,56	6,98	63,46	57,65	6,15	1,48	61,42	39,24	1,29	42,90	0,41	7+7
Adolfin	22,56	63,87	5,13	5,13	0,00	66,68	62,77	3,59	1,54	70,00	50,00	0,00	50,65	0,41	3+5
Augustów	20,40	56,41	5,83	4,74	7,29	63,38	58,59	8,01	1,64	60,00	50,00	0,05	35,92	0,30	4+2
Bieliny	16,48	62,50	10,99	5,49	0,00	62,66	34,80	5,49	0,00	70,00	10,00	0,00	50,00	0,44	4+4
Brzezinki	12,50	60,00	6,25	0,00	0,00	70,92	55,74	6,25	0,00	65,00	20,00	0,00	46,67	0,77	2+3
Brzeziny	21,26	89,55	3,94	0,00	0,00	66,68	62,77	3,15	1,57	70,00	30,00	0,05	61,90	0,42	2+5
Czarna Kolonia	15,63	48,51	5,61	3,21	6,01	59,07	50,99	5,81	1,20	60,00	40,00	0,00	55,49	0,89	3+4
Czarna Wieś	20,49	62,15	5,50	3,61	18,98	59,07	50,99	6,07	1,33	60,00	40,00	0,03	51,58	0,46	5+4
Działki Suskowolskie	20,62	56,27	5,24	5,89	4,91	62,72	62,92	9,98	2,78	80,00	50,00	0,00	41,37	0,14	3+3
Helenów	17,10	62,18	8,29	6,74	0,00	59,07	50,99	7,77	1,55	30,00	5,00	0,03	39,44	0,37	4+1

¹ Kolorem niebieskim zaznaczono nazwy miejscowości, które spełniają przyjęty warunek uznania za zdegradowane, oraz odpowiadającą im informację o liczbie wskaźników społecznych oraz w pozostałych sferach,

Januszno	20,87	63,51	4,93	5,22	2,90	63,38	58,69	8,41	2,03	60,00	0,00	0,00	30,56	0,38	4+1
Jaroszki	18,09	71,55	8,54	7,54	0,00	70,92	55,74	11,06	1,01	60,00	20,00	0,03	43,06	0,56	4+2
Jaśce	21,26	62,82	4,72	7,09	3,94	70,92	55,74	1,18	0,39	65,00	21,95	0,05	51,28	0,47	3+4
Jedlnia	21,77	70,19	3,60	3,27	11,46	66,68	62,77	5,73	1,47	40,00	50,00	0,18	37,91	0,57	3+3
Jedlnia- Kolonia	21,31	64,49	6,53	4,83	5,68	66,68	62,77	4,83	0,57	80,00	50,00	0,00	63,93	0,33	4+4
Kieszek	18,72	74,63	3,63	2,79	19,55	66,68	62,77	6,98	1,12	70,00	25,00	0,00	37,23	0,20	2+1
Kolonka	22,70	71,95	2,13	2,84	0,00	66,68	62,77	7,09	3,55	70,00	BRAK SIECI	0,00	63,27	0,33	2+3
Krasna Dąbrowa	22,22	61,80	7,64	3,47	13,89	63,38	58,69	7,64	1,39	50,00	0,00	0,00	37,50	0,66	4+1
Laski	20,55	60,52	6,47	3,56	11,33	59,95	58,69	3,88	0,65	80,00	40,00	0,08	44,60	0,51	4+5
Mireń	15,22	58,79	5,19	6,23	3,46	62,66	48,86	4,50	1,38	90,00	55,00	0,05	31,33	0,19	3+3
Płachty	19,37	56,17	4,74	6,32	7,91	62,72	62,92	5,53	1,98	70,00	40,00	0,00	38,61	0,41	3+4
Poświętne	18,57	72,13	3,33	4,29	0,00	66,68	62,77	10,48	1,90	65,00	20,00	0,20	40,79	0,40	1+2
Sałki	15,45	44,71	7,32	4,88	16,26	62,66	62,92	8,13	2,44	70,00	40,00	0,00	40,00	0,40	4+3
Sokoły	23,67	61,29	6,00	4,00	3,33	66,68	62,77	3,00	1,67	70,21	70,00	0,00	40,65	0,27	2+4
Stoki	16,43	52,17	5,00	2,86	0,00	70,92	55,74	5,00	1,43	40,00	BRAK SIECI	0,00	18,64	0,30	1+1
Sucha	22,51	68,13	6,40	5,21	7,11	62,66	34,80	5,45	2,13	73,77	60,00	0,13	43,59	0,46	7+6
Suszkowola	22,68	62,87	5,19	5,55	7,24	62,72	62,92	6,39	1,21	65,00	60,00	0,08	44,90	0,24	4+3
Tadeuszów	21,77	65,17	5,10	2,38	3,40	59,07	50,99	6,46	2,72	40,00	30,00	0,08	49,51	0,53	4+3
Wincentów	17,06	47,55	5,21	0,95	4,74	59,07	56,95	6,16	1,90	45,00	40,00	0,00	45,57	0,44	2+4
Zadobrze	22,86	100,00	5,71	10,71	7,14	66,68	62,77	5,71	0,00	60,00	40,00	0,00	34,78	0,92	5+3
Zalesie	23,79	76,51	5,65	4,64	4,03	59,95	58,69	5,44	1,41	69,09	60,00	0,00	37,06	0,20	5+3
Żdźary	20,75	62,24	5,03	6,29	6,29	66,68	62,77	2,52	0,00	10,00	50,00	0,00	31,34	0,50	2+3

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3 Zestawienie wskaźników dla obszaru zdegradowanego w gminie Pionki.

Wskaźnik	Wartość referencyjna	Wartość wskaźnika dla OZ
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców [%]	20,42	21,16
Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym - tzw. współczynnik obciążenia demograficznego	62,94	64,26
Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	5,46	6,11
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	4,56	4,87
Poziom przestępczości – liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców	6,98	7,70
Średnia frekwencja w 2 ostatnich wyborach krajowych [%]	63,46	50,47
Średni wynik egzaminów ósmoklasisty w gminie Pionki [%]	57,65	43,36
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	6,15	6,37
Podmioty gospodarcze wyrejestrowane od 2020 r. na 100 mieszkańców	1,48	1,37
Udział sieci wodociągowej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci wodociągowej [%]	61,42	61,44
Udział sieci kanalizacyjnej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci kanalizacyjnej [%]	39,24	37,63
Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	1,29	1,27
Udział procentowy źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogóle źródeł ciepła zgłoszonych do CEEB [%]	42,90	43,28
Ilość azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy [t]	0,41	0,40

Źródło: opracowanie własne.

W obszar zdegradowany wchodzi sołectwa: **Augustów, Bieliny, Czarna Wieś, Helenów, Januszno, Jaroszek, Jedlnia-Kolonia, Krasna Dąbrowa, Laski, Sałki, Sucha, Suskowola, Tadeuszów, Zadobrze, Zalesie**, gdyż tylko one spełniają wymogi kumulacji degradacji społecznej (4 wskaźników) i co najmniej jednego dodatkowego.

Obszar wyznaczony jako zdegradowany zajmuje **14 747,01 ha, tj. 64,19%** powierzchni gminy Pionki. Na terenie zdegradowanym mieszkają łącznie **5322 osoby, tj. 54,61% ogółu mieszkańców** gminy.

1.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z ustawy o rewitalizacji:

- spełnieniem wymogu kumulacji zdegradowania społecznego i co najmniej jednego czynnika dodatkowego,
- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;

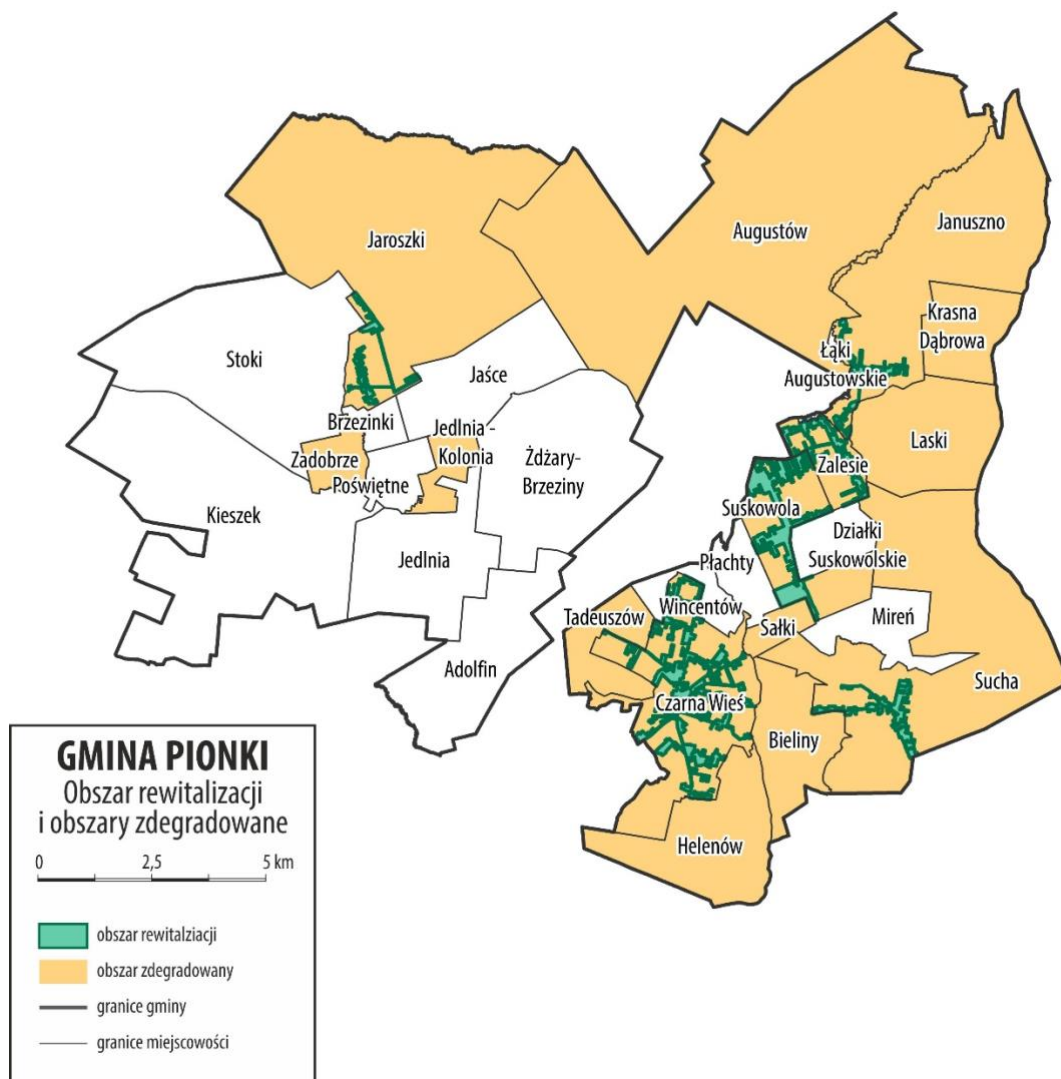
– obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Stosując wspomniane wyżej zasady obszar rewitalizacji obejmuje sołectwa – podobszary rewitalizacji: **Czarna Wieś, Januszno, Jaroszek, Sucha, Suskowola, Zalesie**. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Pionki zamieszkiwany jest łącznie przez **2818 osób, tj. 28,92% ogółu mieszkańców** gminy. Jego powierzchnia to **522,81 ha, tj. 2,27% powierzchni** gminy.

Tabela 4 Zestawienie wskaźników dla obszaru rewitalizacji w gminie Pionki.

Wskaźnik	Wartość referencyjna	Wartość wskaźnika dla OR
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców [%]	20,42	21,89
Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym - tzw. współczynnik obciążenia demograficznego	62,94	66,45
Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	5,46	5,71
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	4,56	5,07
Poziom przestępczości – liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców	6,98	7,81
Średnia frekwencja w 2 ostatnich wyborach krajowych [%]	63,46	63,12
Średni wynik egzaminów ósmoklasisty w gminie Pionki [%]	57,65	53,64
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	6,15	6,60
Podmioty gospodarcze wyrejestrowane od 2020 r. na 100 mieszkańców	1,48	1,49
Udział sieci wodociągowej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci wodociągowej [%]	61,42	64,40
Udział sieci kanalizacyjnej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci kanalizacyjnej [%]	39,24	43,26
Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	1,29	1,67
Udział procentowy źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogóle źródeł ciepła zgłoszonych do CEEB [%]	42,90	42,36
Ilość azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy [t]	0,41	0,35

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Pionki.
Źródło: opracowanie własne.

1.3 Charakterystyka obszaru rewitalizacji w gminie Pionki

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się znacznym problemem starości demograficznej (problem dotyczy każdego podobszaru rewitalizacji). W Strategii Rozwoju Gminy Pionki na lata 2025-2035 wskazano, że: *Proces ten [starzenia się społeczeństwa] jest naturalny dla naszego kraju. Wydaje się, że jedynym sposobem na przeciwdziałanie mu jest tworzenie dobrych warunków dla migracji z miast oraz okolicznych obszarów wiejskich na teren gminy. Sprzyjać temu mogą czynniki naturalnie utożsamiane z komfortem życia, ale także podejmowanie prób obniżania kosztów funkcjonowania mieszkańców czy przedsiębiorstw oferujących godne warunki zatrudnienia.*²

Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność zapewniania specyficznych usług dla osób starszych – usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych czy związanych profilaktyką zdrowotną. Część z tych osób jest i chce pozostać jak najdłużej aktywna, stąd należy zapewnić możliwość spędzania czasu wolnego wśród osób w podobnym wieku, z podobnymi problemami czy zainteresowaniami. Pozwoli to nie tylko na rozwój intelektualny dostosowany do możliwości poznawczych osób starszych czy na udział w zajęciach rozwojowych uwzględniających zainteresowania i możliwości ruchowe, ale także przeciwdziałać będzie poczuciu samotności (trzeba uwzględnić, że na obszarze rewitalizacji gminy Pionki, tak jak w całym kraju, liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym jest zdecydowanie większa niż liczba mężczyzn w tej grupie wiekowej). Jednocześnie poprawa dostępności i jakości usług społecznych na obszarze rewitalizacji może przyciągnąć nowych mieszkańców, w tym młode rodziny z dziećmi, dzięki położeniu w pobliżu Radomia, a także większych ośrodków powiatowych – Zwolenia i Koźienic, w otoczeniu terenów zielonych (jak m.in. Koźienicki Park Krajobrazowy).

Dalsza analiza wskaźnikowa wykazała także wyższy niż średnio w gminie (oraz wyższy niż na obszarze rewitalizacji) wskaźnik bezrobocia oraz ubóstwa (jako liczba osób korzystających z pomocy społecznej). *Rynek pracy w Gminie Pionki charakteryzuje się specyficznymi wyzwaniami i szansami, które odróżniają go na tle powiatu, województwa mazowieckiego i kraju. Gmina Pionki obejmuje obszary rolnicze i chronione, co wpływa na strukturę zatrudnienia i dostępność miejsc pracy. W porównaniu z resztą powiatu radomskiego, gdzie rozwijają się sektory przemysłowe i usługowe, gmina pozostaje w większym zakresie zależna od rolnictwa i leśnictwa. To powoduje, że rynek pracy jest mniej zróżnicowany, a mieszkańcy mają ograniczone możliwości zatrudnienia.*

Na tle województwa mazowieckiego, które jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się regionów w Polsce, Gmina Pionki wypada słabiej pod względem inwestycji i infrastruktury. W Gminie Pionki brakuje dużych inwestorów i nowoczesnych przedsiębiorstw. To skutkuje wyższym poziomem bezrobocia i migracją młodych ludzi do większych miast w poszukiwaniu lepszych perspektyw zawodowych.

W skali kraju Gmina Pionki zmagą się z problemami typowymi dla obszarów wiejskich, takimi jak niedostateczna infrastruktura transportowa, ograniczony dostęp do edukacji wyższej i specjalistycznych szkoleń zawodowych. Te czynniki utrudniają rozwój lokalnej

² Strategia Rozwoju Gminy Pionki na lata 2025-2035, s. 33-34.

*przedsiębiorczości i przyciąganie inwestorów zewnętrznych. W efekcie mieszkańcy często muszą szukać pracy poza miejscem zamieszkania, co wpływa na spójność społeczną i ekonomiczną gminy.*³

Poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji pozostaje wyższy niż średnio w gminie (w szczególności chodzi o podobszary rewitalizacji: Czarna Wieś, Jaroszek, Sucha i Zalesie), pomimo że generalnie w ostatnich latach (co najmniej od 2020 r.) obserwuje się jego spadek. Bezrobocie staje się przyczyną ograniczonych dochodów gospodarstw domowych, które z kolei przyczyniają się do korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej. Jednocześnie niskie dochody powodują, że posiadane środki finansowe są przez rodziny przeznaczone przede wszystkim na zapewnianie podstawowych potrzeb, jak zakupy jedzenia, opłacenie mediów, zakup leków. Często w związku z tym rezygnuje się z zakupu usług wyższego rzędu (jak dostęp do kultury czy dodatkowe zajęcia dla uczniów), ale problemem staje się także dotarcie do miejsca pracy zlokalizowanego poza miejscem zamieszkania. Dostrzec można zatem występowanie „błędnego koła” problemów społecznych – jeden problem pociąga za sobą drugi i uniemożliwia czy znacząco utrudnia możliwość rozwiązania go.

Walce z bezrobociem na terenie gminy nie sprzyja też struktura lokalnej gospodarki, tworzonej w ponad 90% przez mikro i małe przedsiębiorstwa, a więc jednoosobowe działalności gospodarcze, które – jeśli nawet zatrudniają pracowników – generują maksymalnie kilka miejsc pracy. Dodatkowo trudna jest sytuacja na rynku pracy w całym powiecie radomskim – na koniec 2025 r. w Polsce stopa bezrobocia wynosiła 5,6%, zaś w powiecie – 16,7% (zatem była około trzykrotnie wyższa). Ze względu na znaczące walory przyrodnicze i występowanie na terenie gminy dużych powierzchni terenów chronionych jednym z kierunków jej rozwoju gospodarczego może być turystyka (np. aktywna, agroturystyka), która pozwoli znaleźć zatrudnienie w pełnym wymiarze lub w charakterze dodatkowego źródła wsparcia domowych budżetów.

Na obszarze rewitalizacji (podobszary rewitalizacji: Czarna Wieś, Sucha, Suchowola) wyższy jest także poziom przestępczości. Wiąże się to z położeniem wsi Sucha i Suskowola przy drogach wojewódzkich (co przyczynia się do większego ruchu pojazdów, a tym samym większej liczby wypadków i kolizji, a także częstszego odnotowywania przekroczeń prędkości). Miejsowość Czarna Wieś z kolei położona jest w większym oddaleniu od głównych szlaków komunikacyjnych. Teren rekreacyjny znajduje się za zabudowaniami mieszkalnymi, co sprzyja gromadzeniu się tam osób np. spożywających alkohol. Ponadto wspomniane położenie wsi oraz niewystarczające wyposażenie w oświetlenie przyczynia się do popełniania np. kradzieży. Zgodnie z analizami przeprowadzonymi na potrzeby opracowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2030 roku oraz danymi GUS, w powiecie radomskim liczba stwierdzonych przestępstw systematycznie rośnie (z 1391 w 2016 r. do 1656 w 2024 r.), natomiast wykrywalność utrzymuje się na zbliżonym poziomie około 70%. Ponadto przestępczość towarzyszy często wspomnianym wcześniej problemom społecznym, jak bezrobocie czy ubóstwo, ponieważ osoby z ograniczonymi dochodami próbują nierzadko je sobie kompensować poprzez zdobywanie pieniędzy czy przedmiotów w „najprostszy” sposób.

³ Strategia Rozwoju Gminy Pionki na lata 2025-2035, s. 38.

Wspomniane wyżej problemy przekładają się na kolejne. Brak wystarczających środków do życia powoduje wyłączenie się z życia społecznego czy publicznego, stąd niższa frekwencja wyborcza na obszarze rewitalizacji (poza podobszarem rewitalizacji Jaroszki). Osoby bezrobotne czy korzystające z pomocy społecznej w mniejszym stopniu interesują się otoczeniem, ponieważ najistotniejszym problem jest dla nich zapewnienie środków do życia i zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. To jednak powoduje, że dzieci i młodzież z takich rodzin nie nabierają „nawyku” i w okresie dorosłym nie angażują się w działania na rzecz społeczności lokalnej ani procesy decyzyjne.

Na części obszaru rewitalizacji (podobszary rewitalizacji: Czarna Wieś, Jaroszki, Sucha) stwierdzono także niższy poziom wyników nauczania zobrazowanych przez wyniki egzaminów ósmoklasisty. Jednocześnie w miejscowościach tych zdiagnozowano problemy w zakresie wysokiego poziomu bezrobocia czy niesamodzielności skutkującej korzystaniem z pomocy społecznej. Potwierdza to niestety, że w takich rodzinach trudniej jest o dopilnowanie realizacji zadań szkolnych przez dzieci i młodzież, a także o przeznaczenie choćby części środków finansowych na np. zajęcia rozwijające zainteresowania, wyrównujące szanse edukacyjne, czy pomoce naukowe. W niektórych przypadkach rodzice czy opiekunowie prawni tracą autorytet, ponieważ są postrzegani przez dzieci jako niepotrafiący poradzić sobie z własnym życiem i wypełnić swoich obowiązków względem rodziny.

Na obszarze rewitalizacji nieco bardziej korzystny niż średnio w gminie jest poziom przedsiębiorczości, ale występuje jednocześnie niepokojące zjawisko zamykania firm. Oznacza to, że sytuacja rynkowa tych podmiotów jest trudna i nie radzą sobie one z funkcjonowaniem w ramach otoczenia konkurencyjnego. Trudno znaleźć jednoznaczną przyczynę takiej sytuacji. W przypadku gmin wiejskich popyt na różnego rodzaju usługi jest mniejszy i niejako „naturalne” jest, że część z nich nabywa się poza gminą. Z tego też względu, mimo że mieszkańcy czasem narzekają na brak dostępu do pewnych usług „na miejscu”, to stopień korzystania z nich nie pozwala na utrzymanie się przedsiębiorstw. Ważne będzie wsparcie merytoryczne osób zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej czy jej założeniem, tak aby zapewnić właściwe rozpoznanie popytu lokalnego rynku, a także wesprzeć w prowadzeniu firmy i jej rozwoju.

Kolejne niekorzystne zjawiska występujące na obszarze rewitalizacji to zły stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Powoduje to wiele niekorzystnych zjawisk dla mieszkańców. Zardzewiałe rury i nieszczelności prowadzą do wtórnego zanieczyszczania wody, zwiększając ryzyko wystąpienia groźnych chorób. Ponadto powoduje to przerwy w dostawach wody, a dla samorządu generuje straty finansowe. Nieszczelna sieć kanalizacyjna z kolei przyczynia się do zanieczyszczania środowiska poprzez przedostawanie się ścieków do gleby i wód gruntowych.

Ponadto obszar rewitalizacji charakteryzuje wysoki udział obiektów zabytkowych. Stanowią one niewątpliwie walor i mogą zostać wykorzystane jako swego rodzaju „inspiracja” do realizacji przedsięwzięć społecznych, wzmacniających tożsamość lokalną. Jednocześnie generują wysokie koszty utrzymania, które ich właścicielom nie pozwalają na podtrzymanie ich stanu technicznego, a tym samym walorów kulturowych.

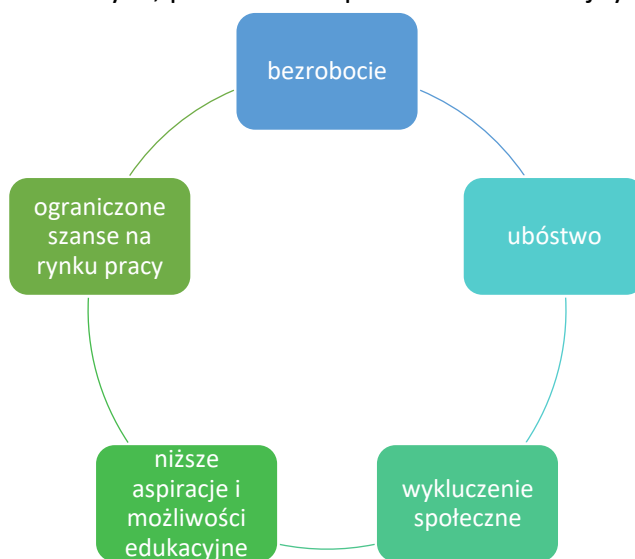
I.4 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

1. Problem starości demograficznej – strukturalne wyzwanie rozwojowe

Obszar rewitalizacji (we wszystkich podobszarach) charakteryzuje się znacznym nasileniem procesu starzenia się społeczeństwa. Przejawia się to wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym (co stwierdzono na podstawie analizy wskaźnikowej), a wiąże się z tym zagadnienia charakterystyczne dla całej gminy: przewaga liczbowa kobiet w starszych rocznikach, odpływ ludzi młodych do większych miast, zmniejszająca się baza osób aktywnych zawodowo. To z kolei powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, zdrowotne i rehabilitacyjne, ryzyko samotności i wykluczenia społecznego seniorów, osłabienie lokalnego rynku pracy i potencjału rozwojowego, a także spadek aktywności społecznej (zwłaszcza w sytuacji pogorszenia stanu zdrowia). Przeciwdziałanie temu problemowi jest trudne ze względu na fakt, że ma on charakter właściwie światowy. Jednak zadaniem samorządów jest minimalizowanie negatywnych skutków. W tym przypadku będzie to wymagało przede wszystkim rozwoju usług społecznych i oferty aktywizacyjnej dla seniorów (kluby, zajęcia, profilaktyka zdrowotna), tworzenia warunków do napływu nowych mieszkańców (zwłaszcza młodych rodzin), poprawy jakości życia (dostępności usług, infrastruktury), wykorzystania atrakcyjnego położenia w pobliżu większych miast oraz walorów przyrodniczych.

2. Bezrobocie, ubóstwo i „błędne koło” wykluczenia społecznego

Na obszarze rewitalizacji (szczególnie Czarna Wieś, Jaroszek, Sucha, Zalesie) wskaźniki bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej są wyższe niż średnio w gminie. Problem należy analizować w szerszym kontekście sytuacji powiatu radomskiego, który charakteryzuje się znacznie wyższą stopą bezrobocia niż średnia krajowa. Wiąże się on z kilkoma cechami obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, tj. ograniczoną liczbą miejsc pracy w związku z dominacją mikro- i małych przedsiębiorstw (ponad 90% podmiotów), a także uzależnieniem lokalnej gospodarki od rolnictwa. Wszystko to wpływa na negatywne zjawiska w obrębie gospodarstw domowych: niskie dochody, koncentrowanie się na potrzebach podstawowych - rezygnacji z usług edukacyjnych i kulturalnych, powielaniem problemów w kolejnych pokoleniach.

Możliwe kierunki ograniczenia problemu to aktywizacja zawodowa i szkolenia dostosowane do lokalnego rynku, wsparcie przedsiębiorczości (doradztwo, inkubacja działalności), rozwój nowych funkcji gospodarczych opierających się o zasoby endogeniczne (np. turystyka, agroturystyka), rozwój usług społecznych ograniczających skutki ubóstwa.

3. Niski poziom edukacji i dziedziczenie problemów społecznych

W wybranych podobszarach (Czarna Wieś, Jaroszek, Sucha) odnotowano słabsze wyniki egzaminu ósmoklasisty, co koreluje z wysokim bezrobociem i korzystaniem z pomocy społecznej. Wsparcie edukacyjne w rodzinach dotkniętych bezrobociem jest ograniczone, ponieważ ograniczone dochody powodują brak środków, które można przeznaczyć na zajęcia dodatkowe i rozwój zainteresowań czy uzdolnień. Obniżeniu ulega autorytet rodziców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W efekcie problemy ubóstwa czy bezrobocia przechodzą na kolejne pokolenia, które ma ograniczoną mobilność społeczną, a także samo wyklucza się z aktywności społecznej. Istotne dla zmiany sytuacji będzie zatem realizowanie programów wsparcia edukacyjnego o szerokim zakresie.

4. Wzrost przestępczości i problemy bezpieczeństwa

W części podobszarów (Czarna Wieś, Sucha, Suchowola) poziom przestępczości jest wyższy. W skali powiatu radomskiego liczba przestępstw rośnie w ostatnich latach i obejmuje zdarzenia drogowe przy bardziej ruchliwych drogach, kradzieże, akty wandalizmu czy wykroczenia (jak spożywanie alkoholu w niedozwolonych miejscach). Ma to związek z występującym na obszarze rewitalizacji ubóstwem i bezrobociem, poczuciem braku perspektyw. Zagospodarowanie terenów, które obecnie nie są wykorzystywane przez mieszkańców powinno zniechęcić do gromadzenia się i popełniania wykroczeń, a rozwój oferty spędzania czasu wolnego przyczyni się do większej integracji mieszkańców, zwiększenia ich poczucia odpowiedzialności za otoczenie, w którym chętnie przebywają oraz zadziała profilaktycznie w przypadku przede wszystkim młodszych mieszkańców obszaru.

5. Słaba kondycja lokalnej przedsiębiorczości

Choć poziom przedsiębiorczości jest relatywnie korzystny, obserwuje się zjawisko zamykania firm, co wiązać należy ze stosunkowo niewielkim lokalnym popytem, dużej konkurencji ze strony większych ośrodków (w których „załatwia się” różne sprawy w związku z podejmowaniem w nich pracy zarobkowej), brakiem specjalistycznego wsparcia biznesowego. Pomóc w ograniczeniu tego problemu może mentoring biznesowy, promocja lokalnych produktów i usług czy powiązanie przedsiębiorczości z turystyką.

6. Zły stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Zdegradowana sieć przyczynia się do wtórnego zanieczyszczania wody, strat finansowych ponoszonych przez samorząd i mieszkańców (w związku z wysokim poziomem awaryjności), a także zanieczyszczania środowiska (gleby, wody gruntowe). To wymaga inwestycji w zakresie modernizacji sieci.

7. Dziedzictwo kulturowe

Wysoki udział obiektów zabytkowych stanowi zarówno atut, jak i wyzwanie. Pogarszający się stan techniczny obiektów generuje rosnące koszty ich utrzymania. Inwestycje w odtworzenie ich wartości pomóc może zarówno w budowaniu i wzmacnianiu tożsamości lokalnej, jak i wsparciu przedsiębiorczości lokalnej poprzez rozwój turystyki opartej na dziedzictwie lokalnym.

Potencjał obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji znajdują się obiekty, które – w wyniku przekształcenia – mają szansę stać się istotnymi miejscami gromadzącymi mieszkańców. Przekształcenie czy rozbudowanie ich o świetlice wiejskie pozwoli stworzyć przestrzeń aktywności społecznej – zarówno w formie zorganizowanych wydarzeń aktywizujących, jak i w formie indywidualnych przedsięwzięć mieszkańców. Tworzenie takich miejsc wraz z zagospodarowaniem – w miarę możliwości – terenów przyległych sprawi, że będą one tętniły życiem i staną się atrakcyjną lokalizacją do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców w różnym wieku. Jednocześnie rozwój lokalnej turystyki, np. rowerowej sprawi, że będą mogły być wykorzystywane przez odwiedzających gminę turystów jako miejsca odpoczynku. Organizacje społeczne znajdą tu miejsca do prowadzenia swojej działalności, zwiększając aktywność w zakresie integracji mieszkańców.

Na obszarze zarejestrowany jest także kilka organizacji społecznych: Ochotnicza Straż Pożarna w Sucheju, Jaroszkach i Czarnej Wsi, „Czas Puszczy” Stowarzyszenie na rzecz ochrony i promocji Puszczy Kozienickiej, Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Pionki "Leśne Uroczysko", Uczniowski Klub Sportowy "Gryf" Suskowola, Uczniowski Klub Sportowy HEROS w Czarnej Wsi, Koło Gospodyń Wiejskich Zagożdżonki w Janusznie, Koło Gospodyń Wiejskich "Dworzanki" w Suskowie, Koło Gospodyń Wiejskich "Młynareczki" w Jaroszkach, Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnej nad Zagożdżonką, a także inne, działające na terenie gminy. Są to aktywne grupy, które w różnych sferach organizują życie społeczności lokalnej, jednak brakuje im miejsc do organizacji wydarzeń, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. Stąd przygotowanie nowych świetlic wiejskich powinno przełożyć się na dalsze zwiększenie ich zaangażowania.

Ponadto na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są istotne dla mieszkańców instytucje: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Czarnieckiego w Czarnej Wsi, Szkoła Podstawowa Publiczna im. Armii Krajowej w Sucheju, Publiczna Szkoła Podstawowa im. J. Kochanowskiego w Jaroszkach, poczta w Czarnej Wsi, filia przychodni w Suskowie, a także punkty handlowe.

Potencjał obszaru rewitalizacji stanowią także tereny atrakcyjne przyrodniczo oraz obiekty zabytkowe. Do Gminnej Ewidencji Zabytków wpisane są:

- drewniany dom mieszkalny z I ćw. XX w. w Jaroszkach nr 44 (stan zachowania określony jako zły),
- drewniany dom mieszkalny z 1900 r. w Czarnej Wsi nr 35 (stan zachowania – dobry),
- trwała ruina dworu z końca XX w. w Suskowie,
- przedszkole z I ćw. XX w. w Suskowie (stan zachowania – bardzo dobry),
- szkoła z ok. 1937 r. w Suskowie nr 74 (stan zachowania – bardzo dobry),

- drewniany dom mieszkalny z I. ćw. XX w. w Suskowi nr 70 (stan zachowania –dobry),
- otoczenie kościoła parafialnego p.w. św. Idziego w Suchej (z I ćw. XX w.) (stan zachowania – dobry),
- kościół parafialny p.w. św. Idziego z lat 1839-1843 (stan zachowania – bardzo dobry),
- cmentarz rzymsko-katolicki w Suchej z 1. poł. XIX w. (stan zachowania – bardzo dobry).

Ponadto znajdują się tu inne, uzupełniające krajobraz kulturowy obiekty, jak kapliczka z figurą św. Jana w Czarnej Wsi.

O walorach przyrodniczych świadczą przede wszystkim liczne obszary chronione, do których należy Kozienicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną, obszary Natura 2000 Ostoja Kozienicka i Puszcza Kozienicka, pomniki przyrody. Na terenach tych znajdują się liczne szlaki i ścieżki turystyczne, trasy rowerowe, rezerваты, ciekawe miejsca, a przede wszystkim lasy, w których można wypocząć.

W pobliżu podobszaru rewitalizacji Jaroszki leży miejscowość Poświętne. Nie stanowi ona obszaru rewitalizacji, jednak dzięki walorom wykorzystanie jej potencjału może przyczynić się do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji. Gmina posiada tam wolne tereny, na których mogłaby rozwijać infrastrukturę społeczną, np. w postaci centrum kultury (funkcje kulturalne pełni obecnie tylko Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni). Ponadto walory kulturowe miejscowości mogłyby stanowić istotny potencjał dla rozwoju funkcji turystycznych gminy, a co za tym idzie – obszaru rewitalizacji. Należą do nich przede wszystkim: Kościół św. Mikołaja i św. Małgorzaty z lat 1790-1792 oraz plebania (stan zachowania obu budynków – bardzo dobry), wikariat wybudowany w latach 1883-1886 (stan zachowania – zły), brama i mur kościoła z XIX w. (stan zachowania – dobry), budynek piekarni z pocz. XX w. (stan zachowania – dobry), figura Matki Bożej z 1909 r. (stan zachowania – bardzo dobry), kapliczka z końca XIX w. (stan zachowania – dobry), budynek ośrodka zdrowia z pocz. XX w. (stan zachowania – dobry). Ponadto we wsi działa ośrodek zdrowia. Zatem – ze względu na bliskie położenie w stosunku do podobszaru rewitalizacji Jaroszki przeprowadzenie działań o charakterze rewitalizacyjnym w m. Poświętne może dać impuls rozwojowy obszarowi rewitalizacji, a także całej zachodniej części gminy.

II PROCES REWITALIZACJI

II.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w gminie Pionki to zintegrowana, bezpieczna i aktywna społecznie przestrzeń, w której mieszkańcy w każdym wieku mają dostęp do usług, miejsc spotkań i możliwości rozwoju, a lokalne dziedzictwo kulturowe i walory przyrodnicze stały się impulsem dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki.

Osiągnięto następujące rezultaty procesu rewitalizacji:

- ograniczenie wykluczenia społecznego i „błędnego koła” ubóstwa,
- przekształcenie zdegradowanych i niewykorzystywanych przestrzeni w centra życia lokalnego,
- wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,
- wzmocnienie tożsamości lokalnej i aktywności społecznej.

II.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców

Kierunki działań:

1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności
2. Programy aktywizacji seniorów
3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży
4. Wspieranie działalności lokalnych organizacji społecznych.
5. Organizacja wydarzeń integracyjnych wykorzystujących lokalną historię i przyrodę.

Starzenie się społeczeństwa, samotność, wykluczenie społeczne, uzależnienie od pomocy społecznej, niska aktywność społeczna i słabe wyniki edukacyjne wymagają działań budujących relacje i kompetencje społeczne.

CEL 2. Ożywienie gospodarcze poprzez wykorzystanie zasobów endogenicznych

Kierunki działań:

1. Rozwój turystyki przyrodniczej i rowerowej.
2. Tworzenie infrastruktury towarzyszącej turystom.
3. Wsparcie dla agroturystyki i usług lokalnych.
4. Promocja lokalnych produktów i rękodzieła.

Bezrobocie, ubóstwo, słaba kondycja firm - wymagają stworzenia nowych impulsów rozwojowych.

CEL 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa sytuacji rodzin

Kierunki działań:

1. Programy aktywizacji zawodowej (szkolenia, kursy praktyczne, współpraca z pracodawcami).
2. Wsparcie rodzin korzystających z pomocy społecznej.
3. Programy profilaktyczne dla młodzieży.

Bezrobocie i ubóstwo generują problemy edukacyjne i społeczne oraz przyczyniają się do wzrostu poziomu przestępczości.

CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej

Kierunki działań:

1. Zagospodarowanie terenów nieużytkowanych.
2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
3. Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych.
4. Włączenie mieszkańców w projektowanie przestrzeni.

Nadanie nowych funkcji przestrzeniom oraz ich zagospodarowanie ograniczy liczbę popełnianych wykroczeń oraz zwiększy poczucie odpowiedzialności za wspólną przestrzeń. Poprawa stanu infrastruktury technicznej przyczyni się do poprawy atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji.

CEL 5. Ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego

Kierunki działań:

1. Renowacja obiektów zabytkowych.
2. Tworzenie lokalnych szlaków historycznych.
3. Organizacja wydarzeń tematycznych.

Obiekty zabytkowe są zasobem tożsamościowym i potencjalnym impulsem turystycznym. Dzięki temu mogą przyczynić się do integracji mieszkańców oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej w szczególności w sferze turystyki.

II.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Projekt P1	
Nazwa projektu	Adaptacja opuszczonego budynku po byłej kafejce internetowej w miejscowości Sucha
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie zakłada nadanie drugiego życia opuszczonemu budynkowi i stworzenie w nim świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem pozwalającym na integrację mieszkańców. W ramach zadania budynek zostanie poddany gruntownemu remontowi z przebudową ścian działowych wewnątrz, weryfikacją i uzupełnieniem instalacji, stworzeniem aneksu kuchennego ze ścianą łatwo zmywalną do wysokości minimum 2 m w części tego aneksu (zlewozmywak, lodówka, blaty kuchenne łatwo zmywalne, kuchnie indukcyjne lub elektryczne) oraz malowaniem wewnątrz i poprawieniem więźby dachowej, położeniem nowego pokrycia dachowego oraz dociepleniem stropu. Niezbędne też będzie przeprowadzenie termomodernizacji całego budynku i pokrycie warstwy izolacyjnej tynkiem. W ramach wyposażenia wewnątrz planowany jest montaż ekranów, rzutnika i komputera/laptopa oraz wyposażenie wnętrza w stoły i krzesła.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nawierzchnie wewnątrz budynku będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przynajmniej jedno stanowisko zostanie przystosowane do osób ze szczególnymi potrzebami pod względem szerokości, z uchwytami ułatwiającymi korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych, itp. Wejścia do toalet i „kierunkowskazy” do różnych pomieszczeń oznaczone zostaną za pomocą piktogramów na ścianach oraz informacją w alfabecie Braille’a.
Lokalizacja	Sucha, dz. nr 163/1 (podobszar rewitalizacji Sucha)
Szacowana wartość	1 200 000
Termin realizacji	2026-2029
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, środki własne, środki samorządu województwa
Cel projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności

	CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Rezultaty: - zmniejszenie liczby pustostanów, - wykorzystanie istniejącej infrastruktury na cele społeczne, - stworzenie miejsca spotkań mieszkańców oraz przestrzeni do realizacji inicjatyw na rzecz mieszkańców. * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P2	
Nazwa projektu	Rozbudowa strażnicy OSP w Jaroszkach o świetlicę jako funkcję kulturalną i społeczną
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Zakres prac obejmuje demontaż paneli fotowoltaicznych i dachu, podniesienie ścian w związku z rozbudową budynku, montaż dachu i ponowny montaż paneli, wykończenie i wyposażenie nowo powstałego pomieszczenia oraz wykonanie schodów.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nawierzchnie wewnątrz budynku będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przynajmniej jedno stanowisko zostanie przystosowane do osób ze szczególnymi potrzebami pod względem szerokości, z uchwytami ułatwiającymi korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych, itp. Wejścia do toalet i „kierunkowskazy” do różnych pomieszczeń oznaczone zostaną za pomocą piktogramów na ścianach oraz informacją w alfabecie Braille’a.
Lokalizacja	Jaroszki 23A (podobszar rewitalizacji Jaroszki)
Szacowana wartość	850 000,00 zł
Termin realizacji	2027-2032

Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, środki własne, środki samorządu województwa
Cele projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności 4. Wspieranie działalności lokalnych organizacji społecznych. CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Rezultaty: - poprawa warunków funkcjonowania organizacji społecznych – OSP, - wykorzystanie istniejącej infrastruktury na cele społeczne, - stworzenie miejsca spotkań mieszkańców oraz przestrzeni do realizacji inicjatyw na rzecz mieszkańców. * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P3	
Nazwa projektu	Remont budynku po dawnej szkole w miejscowości Januszno z adaptacją i rozbudową na potrzeby stworzenia Centrum Aktywności Lokalnej i Usług Społecznych
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada rozbiorę drewnianego budynku starej szkoły (zły stan techniczny) i na jej miejsce wybudowanie nowego według nowej koncepcji – z przeznaczeniem na stworzenie Centrum Aktywności Lokalnej i Usług Społecznych. Zakłada się wyposażenie budynku według potrzeb mieszkańców i stworzenie w nim sali do spotkań (świetlicy wraz z wyposażeniem w rzutnik, telewizor i laptopa - oraz pomieszczeń administracyjnych i magazynowych), pomieszczenia kuchni wraz z wyposażeniem, toalet i zagospodarowanie otoczenia budynku z organizacją architektury (ławeczki i stoliki na zewnętrznym tarasie).

	Prace inwestycyjne zostaną poprzedzone konsultacjami społecznymi w zakresie sposobu wyposażenia budynku oraz zagospodarowania terenu przyległego.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nawierzchnie wewnątrz budynku będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przynajmniej jedno stanowisko zostanie przystosowane do osób ze szczególnymi potrzebami pod względem szerokości, z uchwytami ułatwiającymi korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych, itp. Wejścia do toalet i „kierunkowskazy” do różnych pomieszczeń oznaczone zostaną za pomocą piktogramów na ścianach oraz informacją w alfabecie Braille’a.
Lokalizacja	Januszno 72 (podobszar rewitalizacji Januszno)
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł
Termin realizacji	2027–2033
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, środki własne, środki samorządu województwa
Cel(-e) projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 1. Zagospodarowanie terenów nieużytkowanych. 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców. 4. Włączenie mieszkańców w projektowanie przestrzeni.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Liczba zorganizowanych konsultacji społecznych – 2 szt. Powierzchnia poddana rewitalizacji – 0,16 ha Rezultaty: - stworzenie nowych przestrzeni na potrzeby organizacji społecznych, - wykorzystanie istniejącej infrastruktury na cele społeczne, - stworzenie miejsca spotkań mieszkańców oraz przestrzeni do realizacji inicjatyw na rzecz mieszkańców, - wzmocnienie zaangażowania mieszkańców w politykę rozwoju gminy. * * * Dokumentacja projektowa

	Protokoły odbioru Listy obecności
--	--------------------------------------

Projekt P4	
Nazwa projektu	Budowa kortów tenisowych krytych
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie zakłada 2 etapy realizacji robót budowlanych obejmujących w pierwszym etapie wybudowanie krytych kortów tenisowych (obiekt o powierzchni 1700 m ²) wraz z częścią miejsc parkingowych (30 miejsc parkingowych w technologii ażurowej nawierzchni + 2 dla osób z niepełnosprawnością), a w drugim etapie hala sportowa o powierzchni 2000 m ² z kolejnymi 30 miejscami parkingowymi w tej samej technologii i kolejnym 1 miejscem dla osób z niepełnosprawnościami. Każdy etap zakłada m. in. przygotowanie terenu, budowę części kubaturowej i infrastruktury sportowej, wykonanie nawierzchni sportowej, instalacji technicznych (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie), montaż wyposażenia sportowego oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W przestrzeni stosowane będą zróżnicowane kolory i materiały, aby podkreślić kierunki poruszania się, ułatwić orientację, itp. Powstanie ciąg pieszy o równej i utwardzonej nawierzchni, umożliwiający dostęp do przestrzeni osobom np. na wózkach inwalidzkich. Nie będą stosowane krawężniki, progi czy jakiegokolwiek inne utrudnienia. Elementem dostosowującym przestrzeń do osób ze szczególnymi potrzebami będzie także nowoczesne, nieoślepiające oświetlenie.
Lokalizacja	Suskowola, dz. nr 27/2 (podobszar rewitalizacji Suskowola)
Szacowana wartość	10 000 000,00 zł
Termin realizacji	2028-2036
Źródła finansowania	środki własne gminy, środki budżetu państwa, środki UE
Cele projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności 3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży 4. Wspieranie działalności lokalnych organizacji społecznych. CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej

	Kierunki działań: 1. Zagospodarowanie terenów nieużytkowanych. 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Powierzchnia budynków przeznaczonych na cele sportu i rekreacji – 0,37 ha Powierzchnia poddana rewitalizacji – 1 ha Rezultaty: - rozwój infrastruktury służącej sportowi i rekreacji osób w różnym wieku, atrakcyjnej dla osób również spoza terenu gminy, - podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji, - stworzenie bezpiecznej i estetycznej przestrzeni pozwalających na stworzenie atrakcyjnej i nowoczesnej oferty spędzania czasu wolnego, - zwiększenie stopnia zróżnicowania oferty sportowej na obszarze rewitalizacji, - umożliwienie rozwijania działalności organizacji sportowych w zakresie nowych dziedzin. * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P5	
Nazwa projektu	Remont kościoła św. Idziego w m. Sucha
Podmiot realizujący	Parafia pw. św. Idziego w Suchej
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie zakłada wykonanie prac remontowo-budowlanych i konserwatorskich, w tym m.in. prac konstrukcyjnych, remontu elementów wykończeniowych, odnowy elewacji, wnętrz, naprawy stolarki okiennej i drzwiowej, innych niezbędnych prac wynikających z potrzeb technicznych obiektu oraz zaleceń konserwatorskich.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zakres prac zostanie uzgodniony z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, aby zachować szacunek do historycznych elementów budynku. Za możliwe uznaje się np. wyeliminowanie progów poprzez wykonanie najazdów dla wózków.
Lokalizacja	Sucha, dz. nr 95/1 (podobszar rewitalizacji Sucha)
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł
Termin realizacji	2027-2033

Źródła finansowania	środki własne parafii, środki budżetu państwa, środki powiatu radomskiego, kredyty
Cele projektu	CEL 5. Ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego Kierunki działań: 4. Renowacja obiektów zabytkowych.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Rezultaty: - przywrócenie wartości historycznej budynku, - wzmocnienie walorów kulturowych obszaru rewitalizacji, a tym samym potencjału do rozwoju turystyki. * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P6	
Nazwa projektu	Przebudowa boiska sportowego wielofunkcyjnego, z wyposażeniem urządzeniami sportowymi i infrastrukturą techniczną
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Przebudowa polegać będzie na wymianie nawierzchni boiska ze sztucznej trawy na nawierzchnię poliuretanową, przebudowa bieżni trzytorowej, skoczni uniwersalnej (w dal, wzwyż) poprzez wymianę piasku, przebudowa chodników, wymiana ławek, przebudowa odwodnienia poprzez ułożenie cieku prefabrykowanego przy istniejącym dojeździe do kotłowni i przy chodniku położonym przy boisku i bieżni, przebudowa ogrodzenia boiska wielofunkcyjnego poprzez budowę piłkochwyków i wymiana ogrodzenia wzdłuż dłuższych boków boiska, budowa ogrodzenia systemowego przepompowni.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W przestrzeni stosowane będą zróżnicowane kolory i materiały, aby podkreślić kierunki poruszania się, ułatwić orientację, itp. Powstanie ciąg pieszy o równej i utwardzonej nawierzchni, umożliwiający dostęp do przestrzeni osobom np. na wózkach inwalidzkich. Nie będą stosowane krawężniki, progi czy jakiegokolwiek inne utrudnienia.
Lokalizacja	Czarna Wieś, dz. nr 272, obr. Czarna (podobszar rewitalizacji Czarna Wieś)
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł

Termin realizacji	2026-2031
Źródła finansowania	środki własne, środki budżetu państwa, środki UE, środki samorządu województwa
Cele projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności 3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży 4. Wspieranie działalności lokalnych organizacji społecznych. CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Powierzchnia poddana rewitalizacji – 0,5 ha Rezultaty: - rozwój infrastruktury służącej sportowi i rekreacji osób w różnym wieku, - podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji, - stworzenie bezpiecznej i estetycznej przestrzeni pozwalających na stworzenie atrakcyjnej i nowoczesnej oferty spędzania czasu wolnego, - zwiększenie stopnia zróżnicowania oferty sportowej na obszarze rewitalizacji, - umożliwienie rozwijania działalności organizacji sportowych w zakresie nowych dziedzin sportu. * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P7	
Nazwa projektu	Adaptacja i modernizacja wraz z rozbudową budynku na cele mieszkaniowe – utworzenie mieszkań socjalnych wraz z działaniami społecznymi
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie zakłada 2 etapy: 1. gruntowny remont budynku polegający na poprawie stanu konstrukcji i instalacji (c.o., wod-kan, prąd), poprawa efektywności

	energetycznej poprzez ocieplenie budynku i wymianę źródeł ciepła, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; 2. wsparcie pracowników socjalnych i asystentów rodzin w prowadzeniu budżetu domowego, załatwianiu spraw urzędowych, podejmowaniu zatrudnienia, prowadzenie ogrodu społecznego przy budynku, organizacja comiesięcznych śniadań sąsiedzkich na przestrzeni wokół budynku.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nawierzchnie wewnątrz budynku będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. Krawędzie stopni schodów zostaną oznaczone kolorem kontrastującym z kolorem posadzki. Zostaną wykonane podjazdy do budynku.
Lokalizacja	Czarna Wieś, dz. nr 597/1, obr. Czarna (podobszar rewitalizacji Czarna Wieś)
Szacowana wartość	2 500 000,00 zł
Termin realizacji	2030–2036
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko, WFOŚiGW, środki własne gminy, środki budżetu państwa
Cel(-e) projektu	CEL 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa sytuacji rodzin Kierunki działań: 1. Programy aktywizacji zawodowej (szkolenia, kursy praktyczne, współpraca z pracodawcami). 2. Wsparcie rodzin korzystających z pomocy społecznej. CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Rezultaty: - stworzenie nowych przestrzeni na potrzeby organizacji społecznych, - wykorzystanie istniejącej infrastruktury na cele społeczne, - stworzenie miejsca spotkań mieszkańców oraz przestrzeni do realizacji inicjatyw na rzecz mieszkańców, - wzmocnienie zaangażowania mieszkańców w politykę rozwoju gminy.

	* * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru Listy obecności
--	---

Projekt P8	
Nazwa projektu	Utworzenie Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej z funkcją kulturalno-edukacyjną i biblioteczną w miejscowości Poświętne
Podmioty realizujące	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	Na działce nr 78/4, obręb Poświętne, znajduje się zaniedbany budynek gospodarczy przeznaczony do rozbiórki. Po jego usunięciu oraz uporządkowaniu terenu planuje się realizację inwestycji polegającej na budowie Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej z funkcją kulturalno-edukacyjną i biblioteczną. W ramach zadania przewiduje się budowę dwukondygnacyjnego budynku o powierzchni zabudowy około 600 m² oraz zagospodarowanie terenu o powierzchni około 3400 m², w tym z uwzględnieniem elementów retencji. Skala przedsięwzięcia została dostosowana do potrzeb licznych organizacji działających na terenie gminy oraz do atrakcyjnej lokalizacji inwestycji przy ważnym ciągu komunikacyjnym, co umożliwi szeroką dostępność obiektu dla mieszkańców. Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zostanie dostosowana jedna toaleta. Na podłogach zostaną zastosowane nawierzchnie antypoślizgowe. Oświetlenie wewnątrz będzie LEDowe, nieoślepiające oraz równomierne. Możliwy będzie wstęp z psem asystującym czy psem przewodnikiem. Projekt odpowiada na zdiagnozowane w gminie Pionki problemy społeczne, w szczególności w zakresie ograniczonego dostępu mieszkańców do infrastruktury integracji społecznej, kulturalnej i edukacyjnej oraz deficytu miejsc aktywizacji społeczności lokalnej. W obiekcie realizowane będą przedsięwzięcia miękkie wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji, w szczególności działania z zakresu aktywizacji społecznej, integracji mieszkańców oraz wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Planowane jest prowadzenie działalności kulturalnej i bibliotecznej oraz zapewnienie stałej przestrzeni dla lokalnych organizacji, związków, klubów, kół i stowarzyszeń. Miejscowość Poświętne oraz sąsiadująca z nią Jedlnia stanowią środowiska o wysokim potencjale aktywności społecznej i kulturalnej.

	Funkcjonują tam m.in.: Stowarzyszenie Jedlnia, Gminny Klub Sportowy „Królewscy”, Stowarzyszenie Orkiestra Boni Angeli, Zespół Królewskie Źródła, Koło Gospodyń Wiejskich „Jedlinianki” oraz Stowarzyszenie Integracyjne na Rzecz Osób Zdrowych i Niepełnosprawnych „Artystyczni Razem”. Obecnie podmioty te mają ograniczone możliwości prowadzenia działalności, w tym brak stałej siedziby, co skutkuje koniecznością częstej zmiany miejsca spotkań oraz korzystania z pomieszczeń udostępnianych m.in. przez lokalną parafię. Realizacja inwestycji zapewni im stabilne warunki funkcjonowania oraz umożliwi rozwój działalności na rzecz mieszkańców. W bezpośrednim sąsiedztwie planowanego obiektu znajdują się również Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Jedlni oraz Publiczne Przedszkole w Jedlni, co uzasadnia potrzebę utworzenia biblioteki zapewniającej dostęp do zasobów czytelniczych zarówno dzieciom i młodzieży, jak i osobom dorosłym, w tym seniorom. Centrum będzie miejscem spotkań i aktywności mieszkańców zarówno miejscowości Poświętne, jak i okolicznych miejscowości, takich jak: Jedlnia, Jedlnia Kolonia, Siczki, Kieszek, Kolonka, Adolfin, Sokoły, Brzezinki, Jaroszek, Stoki, Jaśce, Brzeziny czy Żdźary. Ze względu na lokalizację przy drodze wojewódzkiej nr 737 (Radom–Kozienice), obiekt będzie dobrze skomunikowany i dostępny dla szerokiego grona odbiorców, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wskazane miejscowości, ze względu na swój peryferyjny charakter, cechują się ograniczonym dostępem do infrastruktury społeczno-kulturalnej, co sprzyja wykluczeniu społecznemu. Jednocześnie funkcjonuje tam duża liczba aktywnych organizacji, które wymagają odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego do prowadzenia działalności. Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, o ile służą rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych na tym obszarze oraz oddziałują na jego mieszkańców. Projekt w miejscowości Poświętne spełnia powyższe warunki poprzez funkcjonalne i społeczne powiązanie z obszarem rewitalizacji gminy Pionki oraz zapewnienie dostępności oferty dla jego mieszkańców. Planowane Centrum będzie pełnić funkcję miejsca integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz realizacji działań edukacyjnych i kulturalnych, skierowanych w szczególności do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci, młodzieży oraz seniorów. W ramach funkcjonowania obiektu realizowane będą działania miękkie przewidziane w GPR, takie jak:
--	---

	– programy aktywizacji społecznej, – zajęcia edukacyjne i kulturalne, – działania integrujące mieszkańców, – rozwój kompetencji czytelniczych. Projekt odpowiada na zidentyfikowane problemy, w tym: – niską dostępność infrastruktury społecznej i kulturalnej, – rozproszenie aktywności społecznej i brak stałej przestrzeni dla organizacji, – ograniczoną ofertę dla dzieci, młodzieży i seniorów, – niewykorzystanie potencjału lokalnych organizacji. Realizacja inwestycji przyczyni się również do uporządkowania przestrzeni poprzez likwidację zdegradowanego obiektu oraz zagospodarowanie terenu, co wpisuje się w cele rewitalizacji w wymiarze przestrzennym i środowiskowym. Projekt jest zgodny z kierunkami działań wskazanymi w wytycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, w szczególności w zakresie wzmacniania funkcji społecznych, tworzenia infrastruktury służącej realizacji działań miękkich oraz poprawy jakości przestrzeni publicznych. Jednocześnie inwestycja zostanie zrealizowana z poszanowaniem uwarunkowań środowiskowych. Na etapie przygotowania dokumentacji przewiduje się przeprowadzenie analizy oddziaływania na środowisko oraz dostosowanie zakresu inwestycji do wymogów właściwych organów ochrony przyrody.
Lokalizacja	Poświętne 27, dz. 78/4, obręb Poświętne (poza obszarem rewitalizacji)
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł
Termin realizacji	2026–2036
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, środki własne, środki organizacji społecznych
Cel rewitalizacji i kierunki działań realizowane w ramach projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 1. Tworzenie i modernizacja lokalnych centrów aktywności 2. Programy aktywizacji seniorów 3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży 4. Wspieranie działalności lokalnych organizacji społecznych. CEL 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa sytuacji rodzin Kierunki działań:

	1. Programy aktywizacji zawodowej (szkolenia, kursy praktyczne, współpraca z pracodawcami). 2. Wsparcie rodzin korzystających z pomocy społecznej. 3. Programy profilaktyczne dla młodzieży. CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 1. Zagospodarowanie terenów nieużytkowanych. 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Rezultaty: - utworzenie miejsca wsparcia dla mieszkańców, - wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych, angażowanych do współpracy w rozwiązywaniu problemów społecznych obszaru rewitalizacji, - zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni i przywrócenie jej do użytku dla mieszkańców, - rozwój miejsc świadczenia usług społecznych dla mieszkańców. * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru Listy obecności na zajęciach organizowanych w Centrum

Projekt P9	
Nazwa projektu	Perspektywy dla rodziny
Podmioty realizujące	Gmina Pionki, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach, szkoły podstawowe z obszaru rewitalizacji, organizacje społeczne
Zakres realizowanych działań	• Indywidualne programy wsparcia dla rodzin korzystających z pomocy społecznej. • Świetlice środowiskowe z: zajęciami wyrównawczymi oraz rozwijającymi zainteresowania i uzdolnienia uczniów, wsparciem psychologicznym. • Szkolenia i warsztaty zwiększające kompetencje zawodowe i społeczne (np. umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego). • Dostęp do bezpłatnych zajęć sportowych (we współpracy z lokalnymi klubami sportowymi) w ramach profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych.

	System bonów edukacyjnych dla uczniów na zakup pomocy dydaktycznych.
Lokalizacja	Sucha, dz. nr 163/1 (podobszar rewitalizacji Sucha); Jaroszki 23A (podobszar rewitalizacji Jaroszki); Januszno 72 (podobszar rewitalizacji Januszno); Publiczna Szkoła Podstawowa w Czarnej Wsi (podobszar rewitalizacji Czarna Wieś); Suskowola, dz. nr 27/2 (podobszar rewitalizacji Suskowola); Czarna Wieś, dz. nr 272, obr. Czarna (podobszar rewitalizacji Czarna Wieś); Poświętne 27, dz. 78/4, obręb Poświętne (poza obszarem rewitalizacji)
Szacowana wartość	400 000,00 zł
Termin realizacji	2027–2031
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, środki własne, środki organizacji społecznych
Cel rewitalizacji i kierunki działań realizowane w ramach projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży CEL 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa sytuacji rodzin Kierunki działań: 2. Wsparcie rodzin korzystających z pomocy społecznej. 3. Programy profilaktyczne dla młodzieży.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki: Liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem – 50 os. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania uzdolnień, zainteresowań oraz pomocy edukacyjnej – 35 os. Rezultaty: - poprawa wyników edukacyjnych, - zwiększenie aktywności społecznej rodzin, - ograniczenie korzystania z pomocy społecznej w dłuższej perspektywie. * * * Listy obecności Wyniki egzaminów ósmoklasisty Statystyki dot. pomocy społecznej (liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej)

Projekt P10	
Nazwa projektu	Nowa Szansa – aktywność i praca
Podmioty realizujące	Gmina Pionki, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach, Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu
Zakres realizowanych działań	• Diagnoza kompetencji osób bezrobotnych. • Kursy zawodowe dopasowane do potencjału obszaru (np. usługi opiekuńcze dla seniorów, obsługa ruchu turystycznego, prace remontowo-budowlane, usługi ogrodnicze i leśne). • Program staży i prac społecznie użytecznych. • Organizacja lokalnych targów pracy.
Lokalizacja	Sucha, dz. nr 163/1 (podobszar rewitalizacji Sucha); Jaroszki 23A (podobszar rewitalizacji Jaroszki); remiza OSP w Czarnej Wsi (podobszar rewitalizacji Czarna Wieś); Poświętne 27, dz. 78/4, obręb Poświętne (poza obszarem rewitalizacji)
Szacowana wartość	350 000,00 zł
Termin realizacji	2029–2031
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, środki własne, środki organizacji społecznych
Cel rewitalizacji i kierunki działań realizowane w ramach projektu	CEL 2. Ożywienie gospodarcze poprzez wykorzystanie zasobów endogenicznych Kierunki działań: 3. Wsparcie dla agroturystyki i usług lokalnych. CEL 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa sytuacji rodzin Kierunki działań: 1. Programy aktywizacji zawodowej (szkolenia, kursy praktyczne, współpraca z pracodawcami). 2. Wsparcie rodzin korzystających z pomocy społecznej.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem – 12 os. Liczba osób bezrobotnych, którzy znalazły zatrudnienie w wyniku udziału w projekcie – 5 os. Rezultaty: - wzrost zatrudnienia, - rozwój lokalnych usług, - ograniczenie „błędnego koła” bezrobocia i ubóstwa. * * *

	Listy obecności Liczba wydanych wejściówek/zaproszeń na targi Statystyki PUP w Radomiu
--	--

Projekt P11	
Nazwa projektu	Szlak Puszczy i Historii
Podmioty realizujące	Gmina Pionki, organizacje społeczne
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu mieszkańcy zostaną zaangażowani w opracowanie lokalnego szlaku turystycznego, łączącego zabytki i walory przyrodnicze. Następnie w trybie konkursu ofert zostanie wybrana organizacja pozarządowa, która przeprowadzi oznakowanie tras pieszych i rowerowych. Przy świetlicach wiejskich lub innych ważnych lokalizacjach na obszarze rewitalizacji powstaną punkty odpoczynku np. ze stacjami umożliwiającymi wykonanie podstawowych napraw rowerów. Przy obiektach zabytkowych lub innych, ciekawych ze względu na lokalną historię czy architekturę, staną tablice informacyjne. W celu promocji szlaku będą rokrocznie organizowane cykliczne wydarzenia (rajdy rowerowe, pikniki historyczne), które przyciągną zarówno turystów, jak i przyczynia się do integracji mieszkańców.
Lokalizacja	obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	200 000,00 zł
Termin realizacji	2027–2036
Źródła finansowania	środki własne, środki organizacji społecznych, środki ze wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
Cel rewitalizacji i kierunki działań realizowane w ramach projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 2. Programy aktywizacji seniorów . 3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży. 4. Wspieranie działalności lokalnych organizacji społecznych. 5. Organizacja wydarzeń integracyjnych wykorzystujących lokalną historię i przyrodę. CEL 2. Ożywienie gospodarcze poprzez wykorzystanie zasobów endogenicznych Kierunki działań: 1. Rozwój turystyki przyrodniczej i rowerowej.

	2. Tworzenie infrastruktury towarzyszącej turystom. 3. Wsparcie dla agroturystyki i usług lokalnych. CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 1. Zagospodarowanie terenów nieużytkowanych. 2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców. 4. Włączenie mieszkańców w projektowanie przestrzeni. CEL 5. Ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego Kierunki działań: 2. Tworzenie lokalnych szlaków historycznych. 3. Organizacja wydarzeń tematycznych.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba nowych miejsc odpoczynku – 5 szt. Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących szlak – 2 szt./rok Rezultaty: - wzrost liczby odwiedzających obszar rewitalizacji i gminę, - zwiększenie dochodów gospodarstw domowych, - zwiększenie liczby miejsc pracy w zakresie turystyki i usług okołoturystycznych, - zwiększenie rozpoznawalności gminy i obszaru rewitalizacji jako terenu atrakcyjnego turystycznie, - rozwój usług okołoturystycznych, jak gastronomia, noclegi. * * * Listy obecności Dokumentacja zdjęciowa z wydarzeń Mapa Szlaku Puszczy i Historii

Projekt P12	
Nazwa projektu	Aktywnie i zdrowo – rewitalizacja dla seniorów
Podmioty realizujące	Gmina Pionki, organizacje społeczne, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach, Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie uwzględnia szereg działań na rzecz seniorów oraz o charakterze międzypokoleniowym: - spotkania raz w miesiącu na każdym podobszarze rewitalizacji, - warsztaty „Senior w sieci”: obsługa komputera i smartfona, korzystanie z aplikacji, bezpieczeństwo w internecie, - promocja zdrowego stylu życia: gimnastyka dostosowana do możliwości mieszkańców, wspólne spacer/nordic walking, spotkania z dietetykiem i fizjoterapeutą, badania profilaktyczne.

	- spotkania międzypokoleniowe: sadzenie drzew z dziećmi i młodzieżą, warsztaty poświęcone lokalnej historii i tradycjom, - wycieczki do instytucji kultury (np. teatr) oraz krajoznawcze.
Lokalizacja	Sucha, dz. nr 163/1 (podobszar rewitalizacji Sucha); Jaroszki 23A (podobszar rewitalizacji Jaroszki); Januszno 72 (podobszar rewitalizacji Januszno); Publiczna Szkoła Podstawowa w Czarnej Wsi (podobszar rewitalizacji Czarna Wieś); Poświętne 27, dz. 78/4, obręb Poświętne (poza obszarem rewitalizacji)
Szacowana wartość	200 000,00 zł
Termin realizacji	2027–2036
Źródła finansowania	środki własne, środki organizacji społecznych, środki ze wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, środki budżetu państwa
Cel rewitalizacji i kierunki działań realizowane w ramach projektu	CEL 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i integracji mieszkańców Kierunki działań: 2. Programy aktywizacji seniorów. 3. Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży. 5. Organizacja wydarzeń integracyjnych wykorzystujących lokalną historię i przyrodę. CEL 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa sytuacji rodzin Kierunki działań: 2. Wsparcie rodzin korzystających z pomocy społecznej.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba seniorów objętych wsparciem – 100 os./rok Liczba programów profilaktycznych – 1 szt./rok Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń internetowych – 30% Rezultaty: - zwiększenie poziomu integracji osób starszych, - włączenie seniorów w życie społeczne, - ograniczenie zjawiska samotności wśród seniorów, - rozwój możliwości podtrzymania lub poprawy stanu zdrowia seniorów, a także rozwoju zainteresowań. * * * Listy obecności Dokumentacja zdjęciowa z wydarzeń Ankiety sprawdzające poziom wiedzy nt. internetu

II.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym

Projekt U1	
Nazwa projektu	Poprawa stanu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	W związku z problemami zidentyfikowanymi na obszarze rewitalizacji w zakresie wysokiego zdegradowania sieci wod-kan, zasadnym jest prowadzenie działań w zakresie modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej celem zmniejszenia jej awaryjności oraz zwiększenia niezawodności dostaw wody i odbioru ścieków. Ponadto inwestycje te mogą ograniczać energochłonność infrastruktury wod-kan, a także poprawiać efektywność systemu zarządzania zużyciem wody. * * * CEL 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym infrastruktury gminnej Kierunki działań: 3. Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych.

Projekt U2	
Nazwa projektu	Lokalny Inkubator Mikroprzedsiębiorczości
Podmiot realizujący	Gmina Pionki
Zakres realizowanych działań	W związku z dość niskim poziomem przedsiębiorczości oraz trudną sytuacją lokalnych firm w projekcie zaplanowano: • Utworzenie punktu doradczo-szkoleniowego • Program mentoringowy dla osób planujących założyć działalność. • Warsztaty z zakresu m.in.: analizy lokalnego rynku, marketingu internetowego, sprzedaży produktów lokalnych, prowadzenia działalności nierejestrowanej. • Doradztwo księgowe i prawne. • Wsparcie dla KGW i stowarzyszeń w rozwijaniu działalności odpłatnej. • Wsparcie w zakresie promocji usług świadczonych przez lokalnych przedsiębiorców. • Organizacja targów lokalnych produktów i rękodzieła. Działania skierowane będą do: osób planujących rozpoczęcie działalności, mikroprzedsiębiorców, kobiet powracających na rynek

	pracy, bezrobotnych, ale też np. rolników czy emerytów, chcących dorobić. * * * CEL 2. Ożywienie gospodarcze poprzez wykorzystanie zasobów endogenicznych Kierunki działań: 1. Wsparcie dla agroturystyki i usług lokalnych. 2. Promocja lokalnych produktów i rękodzieła.
--	---

III ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM PROGRAMU REWITALIZACJI

III.1. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zaprojektowane przedsięwzięcia obejmują wszystkie podobszary rewitalizacji: Czarna Wieś, Januszno, Jaroszki, Sucha, Suskowola:

- Czarna Wieś – przebudowa boiska (P6), utworzenie mieszkań socjalnych z komponentem społecznym (P7), działania edukacyjne, senioralne i wsparcie rodzin (P9, P10, P12).
- Januszno – utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej / Centrum Usług Społecznych (P3) jako kluczowego węzła aktywności społecznej, wraz z pakietem przedsięwzięć społecznych, realizowanych w Centrum (P9, P12).
- Jaroszki – rozbudowa strażnicy OSP o świetlicę (P2), działania społeczne i aktywizacyjne (P9, P10, P12).
- Sucha – adaptacja budynku po kafejce internetowej (P1), realizacja projektów społecznych (P9, P10, P12), remont kościoła św. Idziego (P5).
- Suskowola – budowa krytych kortów tenisowych (P4) oraz pakiet działań społecznych (P9).

Takie rozmieszczenie projektów zapewnia brak koncentracji środków wyłącznie w jednej miejscowości i wzmacnia spójność całego obszaru rewitalizacji. Jedno z przedsięwzięć zaplanowano do realizacji w miejscowości Poświętne, która jednak leży w pobliżu podobszaru rewitalizacji Jaroszki. Ponadto zakłada ono budowę infrastruktury kultury, która przysłużyć się może wszystkim mieszkańcom gminy, w tym obszarowi rewitalizacji. Stanie się miejscem realizacji projektów społecznych, w tym wsparcia dla organizacji pozarządowych, które – dzięki poprawie warunków ich działania – będą w większym stopniu angażować się w realizację zadań ukierunkowanych na wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcia inwestycyjne (P1–P6, P8, U1) tworzą bazę materialną dla realizacji projektów społecznych i gospodarczych (P9–P12, U2). Jednocześnie należy zastrzec, że do momentu przygotowania niezbędnych obiektów, projekty o charakterze społecznym będą realizowane w innych dostępnych przestrzeniach.

Przykłady powiązań:

- Adaptowane i rozbudowane świetlice (P1, P2, P3) stanowią przestrzeń dla realizacji przedsięwzięć:
 - „Perspektywy dla rodziny” (P9),
 - „Nowa Szansa – aktywność i praca” (P10),
 - „Aktywnie i zdrowo – rewitalizacja dla seniorów” (P12).
- Przebudowa boiska (P6) oraz budowa kortów (P4) uzupełniają działania profilaktyczne i sportowe dla dzieci i młodzieży realizowane w P9.
- Projekt „Szlak Puszczy i Historii” (P11) wzmacnia efekty remontu kościoła w Suchoj (P5) oraz wykorzystuje potencjał obiektów zabytkowych i walorów przyrodniczych (m.in. obszarów związanych z Puszczą Kozienicką).

- Projekt U2 (Lokalny Inkubator Mikroprzedsiębiorczości) może w pewnym stopniu uzupełniać projekt P9 poprzez wspieranie osób, które po zakończeniu kursów zawodowych zdecydowały się na założenie działalności gospodarczej.

Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej (U1) poprawia warunki życia mieszkańców, ogranicza zagrożenia zdrowotne i zwiększa atrakcyjność osiedleńczą obszaru. Zagospodarowanie terenów nieużytkowanych (P3, P4, P6) przeciwdziała degradacji przestrzeni i ogranicza zjawiska przestępczości oraz aktów wandalizmu wskazanych w diagnozie (m.in. w Czarnej Wsi i Suchej).

Ponadto zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne odpowiadają na zdiagnozowane problemy:

1. Odpowiedź na problem starości demograficznej (wszystkie podobszary)

Odpowiedź projektowa:

- P1, P2, P3 – jako centra aktywności mieszkańców, w których można realizować projekty społeczne ukierunkowane na różne grupy osób.
- P10 – szkolenia m.in. w zakresie usług opiekuńczych dla seniorów.
- P11 – włączanie seniorów w tworzenie lokalnego szlaku historycznego (wykorzystanie ich wiedzy i doświadczenia).
- P12 „Aktywnie i zdrowo – rewitalizacja dla seniorów” – bezpośrednia aktywizacja seniorów, profilaktyka zdrowotna, integracja międzypokoleniowa.

Działania te realizują CEL 1 rewitalizacji – wzmocnienie kapitału społecznego.

2. Bezrobocie i ubóstwo

Odpowiedź projektowa:

- P1, P2, P3 – jako centra aktywności mieszkańców, w których można realizować projekty społeczne ukierunkowane na różne grupy osób.
- P7 – mieszkania socjalne + wsparcie zamieszkujących je rodzin.
- P9 – wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem.
- P10 – kursy zawodowe, staże, targi pracy.
- P11 – rozwój turystyki jako alternatywnego źródła dochodu.
- U2 – inkubator przedsiębiorczości.

3. Problemy edukacyjne

Odpowiedź projektowa:

- P4 i P6 – infrastruktura sportowa wspierająca rozwój pozalekcyjny.
- P9 – świetlice środowiskowe, zajęcia wyrównawcze, bony edukacyjne.
- P12 – działania międzypokoleniowe wzmacniające relacje rodzinne i społeczne.

4. Niski poziom bezpieczeństwa związany z niskim poczuciem więzi z otoczeniem oraz zdegradowanymi przestrzeniami

Odpowiedź projektowa:

- P6 – modernizacja boiska jako bezpiecznej przestrzeni.
- P1, P2, P3 – tworzenie świetlic jako miejsc alternatywnych wobec patologicznych form spędzania czasu.
- P9 – profilaktyka uzależnień.

- P11 – wydarzenia integracyjne zwiększające obecność mieszkańców w przestrzeni publicznej.

5. Niski poziom przedsiębiorczości i trudna sytuacja rynkowa małych firm

Odpowiedź projektowa:

- P10 – szkolenia dopasowane do potencjału turystycznego i usługowego.
- P11 – rozwój szlaku turystycznego jako impulsu popytowego.
- U2 – inkubator mikroprzedsiębiorczości.

6. Problemy infrastrukturalne

Odpowiedź projektowa:

- P7 – poprawa efektywności energetycznej budynku mieszkalnego.
- projekty infrastrukturalne poprawiające estetykę i funkcjonalność przestrzeni.
- U1 – modernizacja infrastruktury wod-kan.

Zgodnie z wizją obszaru rewitalizacji, ma on stać się dobrze zorganizowaną przestrzenią aktywności społecznej. Zaproponowane przedsięwzięcia:

- przekształcają zdegradowane obiekty w centra aktywności (P1–P3),
- wspierają seniorów i rodziny poprzez stworzenie miejsc realizacji projektów odpowiadających na ich problemy i oczekiwania (P9, P12),
- tworzą nowe impulsy gospodarcze (P10, P11, U2),
- poprawiają jakość infrastruktury (U1),
- wzmacniają tożsamość lokalną poprzez dziedzictwo kulturowe (P5, P11).

W poprzednich latach gmina Pionki nie przygotowała programu rewitalizacji. Systematycznie jednak pozyskuje środki pozabudżetowe wspierające różne zadania realizowane w gminie, które również przyczyniają się do rozwiązywania problemów obszaru. Tylko w ostatnich 5 latach były to:

- budowa kanalizacji w m. Januszno, rozbiórka mostu na Zagożdżoncu i budowa nowego w Janusznie (dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych),
- wykonanie nasadzeń przy obiektach użyteczności publicznej, zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego oraz modernizacja bramy garażowej OSP w Sucheju, modernizacja budynku OSP Czarna (dofinansowanie z budżetu Województwa Mazowieckiego),
- festyn NATURA DLA RODZIN - RAZEM DBAMY I ŚWIAT ZMIENIAMY (dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie),
- szkolenia dla nauczycieli ze szkoły podstawowej w Sucheju (dofinansowanie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego),
- zakup pomocy dydaktycznych dla PSP Jaroszki, PSP Sucha (dofinansowanie z budżetu państwa),
- modernizacja boiska w m. Suskowola, zakup samochodu dla OSP Czarna, wyposażenie placu zabaw w m. Czarna Wieś (dofinansowanie z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych).

Ponadto realizowano szereg projektów ukierunkowanych na rozwój całej gminy, które – jak w przypadku projektów społecznych – uwzględniały udział mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz innych wsi (np. „Posiłek w domu i w szkole”).

III.2. Szacunkowe ramy finansowe

Przedsięwzięcie	Szacunkowa wartość [zł]	Środki publiczne [zł]	Środki prywatne [zł]
P1. Adaptacja opuszczonego budynku po byłej kafejce internetowej w miejscowości Sucha	1 200 000	1 200 000	0
P2. Rozbudowa strażnicy OSP w Jaroszkach o świetlicę jako funkcję kulturalną i społeczną	850 000	850 000	0
P3. Remont budynku po dawnej szkole w miejscowości Januszno z adaptacją i rozbudową na potrzeby stworzenia Centrum Aktywności Lokalnej/Centrum Usług Społecznych/Centrum Aktywności Lokalnej i Usług Społecznych	3 000 000	3 000 000	0
P4. Budowa kortów tenisowych krytych	10 000 000	10 000 000	5
P5. Remont kościoła św. Idziego w m. Sucha	3 000 000	2 400 000	600 000
P6. Przebudowa boiska sportowego wielofunkcyjnego, z wyposażeniem urządzeniami sportowymi i infrastrukturą techniczną	3 000 000	3 000 000	0
P7. Adaptacja i modernizacja wraz z rozbudową budynku na cele mieszkaniowe – utworzenie mieszkań socjalnych wraz z działaniami społecznymi	2 500 000	2 500 000	0
P8. Utworzenie Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej z funkcją kulturalno-edukacyjną i biblioteczną w miejscowości Poświętne	3 000 000	3 000 000	0
P9. Perspektywy dla rodziny	400 000	400 000	0
P10. Nowa Szansa – aktywność i praca	350 000	350 000	0
P11. Szlak Puszczy i Historii	200 000	200 000	0
P12. Aktywnie i zdrowo – rewitalizacja dla seniorów	200 000	200 000	0
U1. Poprawa stanu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji	1 500 000	1 500 000	0

U2. Lokalny Inkubator Mikroprzedsiębiorczości	250 000	250 000	0
---	---------	---------	---

III.3. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

III.3.1. Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji ma sens jedynie wtedy, gdy zapewni się odpowiedni udział mieszkańców gminy w najważniejszych etapach jego powstawania. Gmina Pionki proces angażowania mieszkańców w proces opracowania tego strategicznego dokumentu rozpoczęła od konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Pionki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze Gminy Pionki, które były prowadzone w okresie od 31 lipca do 5 września 2025 r. w następujących formach:

1. W formie pisemnej poprzez „Formularz uwag”, który był udostępniony do pobrania:
 - w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Pionki (bip.gmina-pionki.pl) w zakładce: Konsultacje społeczne,
 - na portalu informacyjnym Gminy Pionki www.gmina-pionki.pl,
 - w kancelarii Urzędu Gminy Pionki.

Wypełniony „Formularz uwag” wraz z klauzulą RODO można było przekazać za pomocą jednego z wymienionych sposobów:

- a. przesłać w formie plików tekstowych DOC/DOCX lub PDF na adres mailowy: ug@gmina-pionki.pl, na adres skrytki ePUAP lub skrzynki e-doręczeń z dopiskiem w tytule „Konsultacje - obszar zdegradowany”,
 - b. przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy Pionki,
 - c. dostarczyć do kancelarii Urzędu Gminy Pionki.
2. Podczas spotkania otwartego, które odbyło się 13 sierpnia 2025 r. o godz. 14.30 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Pionki.
 3. Poprzez ankietę internetową dotyczącą obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, która była dostępna na portalu informacyjnym gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce: „Konsultacje społeczne”.

Informacje o konsultacjach społecznych zostały opublikowane w Gazecie Wyborczej, na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy oraz tablicach jednostek pomocniczych, na profilu gminy w portalu Facebook, na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie spotkania uczestnicy zapoznali się z informacją, czemu służą procesy rewitalizacyjne, jaka jest procedura opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Zostały omówione szczegółowo zasady wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji określone w „Diagnozie i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Pionki”. W trakcie spotkania uczestnicy dyskutowali również na temat problemów obszaru, ewentualnych przyszłych możliwości realizacji przedsięwzięć czy konsekwencjach prawnych

zapisów uchwały dla mieszkańców obszaru (prawo pierwokupu). W ramach konsultacji nie zgłoszono żadnej uwagi.

Następnie Rada Gminy Pionki 30 września 2025 r. przyjęła uchwałę nr XXIV/99/2025 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pionki. Z kolei 28 listopada 2025 r. Rada Gminy przyjęła uchwałę nr XXVII/110/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pionki na lata 2026-2036.

Kolejne konsultacje społeczne dotyczyły projektu Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji – jako ciała doradczego w zakresie rewitalizacji. Projekt konsultowano z mieszkańcami od 19 stycznia do 22 lutego 2026 r. w następujących formach:

1. W formie pisemnej poprzez „Formularz uwag”, który był udostępniony do pobrania
 - w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Pionki (bip.gmina-pionki.pl) w zakładce: Konsultacje społeczne,
 - na portalu informacyjnym Gminy Pionki www.gmina-pionki.pl,
 - w kancelarii Urzędu Gminy Pionki.Wypełniony „Formularz uwag” wraz z klauzulą RODO można było przekazać za pomocą jednego z wymienionych sposobów:
 - a. przesłać w formie plików tekstowych DOC/DOCX lub PDF na adres mailowy: ug@gmina-pionki.pl, na adres skrytki ePUAP lub skrzynki e-doręczeń,
 - b. przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy Pionki,
 - c. dostarczyć do kancelarii Urzędu Gminy Pionki.
2. W formie wysłuchania uwag podczas spotkania otwartego, które odbyło się 28 stycznia 2026 r. o godz. 15.00 w Urzędzie Gminy Pionki.
3. Poprzez ankietę internetową dotyczącą obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, która była dostępna na portalu informacyjnym gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce: „Konsultacje społeczne”.

W trakcie trwania konsultacji poprzez „Formularz uwag” w postaci elektronicznej, jak i wersji papierowej nie zgłoszono żadnej uwagi. Ankieta internetowa została wypełniona przez 4 osoby, które pozytywnie oceniły łatwość zgłoszenia kandydatury do Komitetu Rewitalizacji. W trakcie spotkania otwartego przedstawiono zapisy projektu uchwały Rady Gminy, przedstawiono możliwy zakres prac członków Komitetu Rewitalizacji w trakcie kadencji czy sposób wyboru członków Komitetu. W trakcie spotkania nie zgłoszono żadnej uwagi.

Uchwał stwierdza, że Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy Pionki oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Pionki w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Komitet liczy nie więcej niż 8 członków (składać się będzie z: 2 mieszkańców obszaru rewitalizacji gminy, 1 mieszkaniec gminy spoza obszaru rewitalizacji, 1 przedstawiciela z grupy przedsiębiorców z gminy, 2 przedstawicieli organizacji prowadzących działalność społeczną na terenie gminy, 1 przedstawiciela właścicieli nieruchomości znajdujących się w obszarze rewitalizacji gminy oraz 1 przedstawiciela Urzędu Gminy Pionki). Jego członkowie są wybierani w trybie otwartego naboru. Ze zgłoszonych kandydatur losuje się członków

Komitetu, natomiast samą procedurę losowania przeprowadza pracownik komórki organizacyjnej Urzędu Gminy. Pracami Komitetu kieruje jego Przewodniczący wybrany na pierwszym posiedzeniu tego organu. Przewodniczący również zwołuje Komitet na posiedzenia nie rzadziej niż raz do roku. Posiedzenia mogą się odbywać w formule stacjonarnej oraz on-line (co może ułatwić organizacyjnie zwiększenie częstotliwości spotkań), przy zachowaniu minimum 7-dniowego wyprzedzenia na przekazanie informacji o jego organizacji wraz z tematyką obrad. W posiedzeniach Komitetu mogą brać udział zaproszeni eksperci oraz inne osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Wójta Gminy Pionki. Osoby te mają głos doradczy, bez prawa do głosowania. Z pewnością pomogą członkom Komitetu zrozumieć mechanizmy, którymi rządzi się rewitalizacja oraz inne towarzyszące jej procesy. Obsługę organizacyjną i techniczną Komitetu zapewnia Wójt Gminy Pionki.

Po zakończeniu konsultowania projektu, Rada Gminy w dniu 30 marca 2026r przyjęła uchwałę nr ... w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji.

III.3.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

W kilku przedsięwzięciach wpisanych do GPR uwzględniono zaangażowanie mieszkańców. Jednak zakłada się regularne organizowanie zebrań sołectkich na podobszarach rewitalizacji, niezależnie od prowadzenia inwestycji czy realizacji projektów społecznych, aby przedstawiać mieszkańcom postępy w realizacji GPR. W przypadku przygotowywania dokumentacji projektowej dla poszczególnych inwestycji gmina będzie zapraszała mieszkańców na spotkania, w czasie których będą oni mogli określić swoje potrzeby względem planowanych inwestycji, a także usłyszeć, jakie plany ma administracja samorządowa. Jednocześnie spotkanie z projektami czy kosztorysantami pozwoli mieszkańcom lepiej zrozumieć ograniczenia techniczne czy prawne. Wzajemne zrozumienie obu stron pozwoli zyskać większą wyrozumiałość, a docelowo wpłynie na wzrost zaufania społecznego względem działań samorządu.

W procesy decyzyjne zostaną włączeni także młodszy mieszkańcy gminy. Będą oni przygotowywać makiety czy „happeningi”, służące zaprezentowaniu ich oczekiwań, np. sposobu zagospodarowania terenu. Inną wykorzystywaną formą mogą być konkursy szkolne związane z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Do informowania o postępach procesu rewitalizacji będą wykorzystywane typowe dla gminy Pionki nośniki: tablice ogłoszeń w sołectwach, profil gminy na portalu Facebook, powiadomienia sms np. o organizowanych konsultacjach społecznych, a być może także biuletyn papierowy „do skrzynki”.

Mieszkańcy zostaną także zaangażowani w proces oceny wdrażania procesu rewitalizacji m.in. poprzez organizację otwartych spotkań, ankiety oceniającej poszczególne projekty (nie tylko bezpośrednio po zrealizowaniu inwestycji, ale także regularnie w kolejnych latach, aby weryfikować poziom zadowolenia z wykorzystania/zagospodarowania obiektu czy przestrzeni).

III.4. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji

Za koordynację i zapewnienie spójności całego procesu odpowiada Wójt Gminy Pionki, jednak w gminie Pionki – zgodnie z regulaminem organizacyjnym – zadania te przejmie Zastępca Wójta („Przygotowywanie projektów programów oraz dokumentów strategicznych, a także koordynacja i współudział w realizacji tych programów”). Podejmowanie konkretnych czynności związanych z wdrażaniem GPR należeć będzie do Kierownika Referatu Inwestycji i Rozwoju, który: przygotowuje dokumenty strategiczne, również pod kątem ubiegania się o środki zewnętrzne i z uwzględnieniem celów rozwojowych gminy, prowadzi bieżącą współpracę z komórkami organizacyjnymi oraz gminnymi jednostkami organizacyjnymi w zakresie przygotowania i opracowania dokumentów strategicznych (np. w celu pozyskiwania danych), prowadzi ocenę realizacji przyjętych programów rozwoju, a także przedstawia wnioski i propozycje korekt tych dokumentów. Na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych niezbędna będzie również współpraca i uzgodnienia z innymi instytucjami – zarówno jednostkami organizacyjnymi gminy, partnerami publicznymi i niepublicznymi, jak i organizacjami pozarządowymi.

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji będzie więc odbywać się w ramach obowiązków pracowników Urzędu Gminy Pionki, określonych w Regulaminie Organizacyjnym, który precyzuje kompetencje poszczególnych komórek organizacyjnych. Realizacja programu nie spowoduje dodatkowych kosztów.

Ważnym elementem wdrażania programu będzie także zapobieganie i eliminowanie potencjalnych problemów, które mogłyby utrudnić lub uniemożliwić skuteczną realizację działań rewitalizacyjnych. W dalszej części dokumentu przedstawiono możliwe ryzyka, sposoby ich monitorowania oraz proponowane działania zaradcze.

Tabela 5 Analiza ryzyka dla wdrażania GPR.

Ryzyko	Działania zaradcze
Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań	- ciągły monitoring potencjalnych źródeł finansowania, - współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w zakresie pozyskiwania środków z różnych źródeł, w tym np. PPP, - współpraca z organizacjami pozarządowymi, dla których istnieją odrębne źródła finansowania przedsięwzięć, - etapowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych celem zmniejszenia jednorazowych nakładów
Niezadowolenie mieszkańców i innych interesariuszy z efektów realizacji przedsięwzięć	- kontynuowanie dialogu z interesariuszami rozpoczętego na etapie opracowania programu, w tym poprzez angażowanie ich na etapie tworzenia dokumentacji projektowej zadań inwestycyjnych czy badań potrzeb w projektach społecznych, - powołanie Komitetu Rewitalizacji z udziałem liderów lokalnych, - wykorzystywanie nowoczesnych i popularnych wśród mieszkańców źródeł informowania o działaniach samorządu
Procedury administracyjne	- bieżący monitoring wdrażania (znajdujący odzwierciedlenie w corocznym Raporcie o stanie gminy) wywołujący ewentualną aktualizację dokumentu;

utrudniające realizację GPR	- zaangażowanie w realizację GPR pracowników specjalizujących się w różnych dziedzinach
Brak zmian w postaci ograniczenia lub wyeliminowania zdiagnozowanych problemów	- pogłębiona ewaluacja, z wykorzystaniem metod jakościowych (nie tylko ilościowych), pozwalająca dokonać zmian w zakresie merytorycznym przedsięwzięć rewitalizacyjnych; - aktualizacja dokumentu
Nagła zmiana sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy	- bieżący monitoring wdrażania (znajdujący odzwierciedlenie w corocznym Raporcie o stanie gminy) wywołujący ewentualną aktualizację dokumentu, - współpraca z Komitetem Rewitalizacji i otoczeniem społecznym

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują cały horyzont obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji, tj. do 2036 r.

Tabela 6 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
P1											
P2											
P3											
P4											
P5											
P6											
P7											
P8											
P9											
P10											
P11											
P12											
U1											
U2											

Źródło: opracowanie własne.

III.5. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitoring to proces ciągły, który umożliwia szybkie i skuteczne reagowanie zarówno na okoliczności utrudniające realizację Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i na te, które mogą ją wspierać (np. pojawienie się nowych źródeł finansowania). Obejmuje on przede wszystkim analizę stopnia wdrażania zaplanowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Powinien odnosić się do poszczególnych etapów przygotowania i realizacji przedsięwzięć:

- podjęte działania, np. poszukiwanie źródeł finansowania, złożenie wniosku o dofinansowanie, przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego,
- termin zakończenia prac,
- poziom zaawansowania prac (%),

- zidentyfikowane problemy, np. stwierdzenie – w trakcie prowadzenia prac budowlanych – gorszego niż przewidywany stan obiektu, powodujący konieczność przeprowadzenia dodatkowych działań, wycofanie się wykonawcy z placu budowy,
- planowane i/lub podjęte działania naprawcze, np. ogłoszenie kolejnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Dane niezbędne do monitoringu będą przekazywane przez komórki merytoryczne i jednostki organizacyjne gminy, a w przypadku współpracy – również przez partnerów zewnętrznych (np. podmioty gospodarcze, społeczne). Wnioski z monitoringu będą przedstawiane w corocznym Raporcie o stanie gminy.

Raz na 3 lata realizowana będzie ocena skuteczności Gminnego Programu Rewitalizacji, odnosząca się także do sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na obszarze rewitalizacji. Ocena ta będzie dokonywana z wykorzystaniem wskaźników analizowanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Pozwoli ona wychwycić tendencje i zmiany zachodzące na tym obszarze, a przez to także uzupełniać lub zmieniać katalog projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pożądane kierunki zmian przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7 Kierunki zmian wskaźników na obszarze rewitalizacji.

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla OR	Kierunek zmian
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców [%]	21,89	↔
Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym - tzw. współczynnik obciążenia demograficznego	66,45	↔/↓
Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	5,71	↓
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 100 mieszkańców	5,07	↓
Poziom przestępczości – liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców	7,81	↓
Średnia frekwencja w 2 ostatnich wyborach krajowych [%]	63,12	↑
Średni wynik egzaminów ósmoklasisty w gminie Pionki [%]	53,64	↑
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	6,60	↑
Podmioty gospodarcze wyrejestrowane od 2020 r. na 100 mieszkańców	1,49	↓
Udział sieci wodociągowej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci wodociągowej [%]	64,40	↓
Udział sieci kanalizacyjnej wymagającej modernizacji w całkowitej długości sieci kanalizacyjnej [%]	43,26	↓
Udział procentowy źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogóle źródeł ciepła zgłoszonych do CEEB [%]	42,36	↓
Ilość azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy [t]	0,35	↓

Źródło: opracowanie własne.

Każde sprawozdanie – zarówno roczne z monitoringu, jak i trzyletnia ocena realizacji – będzie opiniowane przez Komitet Rewitalizacji. Wyniki analiz mogą wskazać potrzebę wprowadzenia zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji. Propozycje takich modyfikacji

powinny zostać przedstawione, omówione i zaakceptowane przez jak najszersze grono mieszkańców obszaru rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia konieczności zmian, Wójt Gminy Pionki skieruje do Rady Gminy wniosek o ich wprowadzenie, przekazując jednocześnie opinię Komitetu Rewitalizacji. Aktualizacja GPR będzie wiązała się z przeprowadzeniem procedury konsultacji społecznych, zgodnie z ustawą o rewitalizacji – tj. jeśli zmiany będą dotyczyły podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wówczas będzie również konieczne uzyskanie opinii określonych w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji.

W sytuacji, gdy w wyniku oceny stopnia realizacji GPR zostanie stwierdzone osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada Gminy – z własnej inicjatywy lub na wniosek Wójta – podejmie uchwałę o uchyleniu GPR w całości bądź w części.

IV. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Nadrzędnym dokumentem strategicznym gminy jest *Strategia Rozwoju Gminy Pionki na lata 2025-2035*. GPR wpisuje się w następujące zapisy Strategii:

Cel strategiczny 1. BUDOWANIE SILNEJ I ZINTEGROWANEJ SPOŁECZNOŚCI ORAZ PODNOSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny 1.1: Zadbanie o rozwój usług społecznych i edukacyjnych

Kierunki działań:

10. Rozwój programów wsparcia dla dzieci z trudnościami w nauce.
12. Tworzenie świetlic wiejskich wspierających rozwój edukacyjny i społeczny.
15. Wprowadzenie programów profilaktycznych i programów wsparcia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży.
17. Organizacja regularnych badań profilaktycznych.
18. Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, w tym usług środowiskowych, mobilnych oraz opiekuńczych.

Cel operacyjny 1.2: Wzmocnienie więzi społecznych i rozwoju w wymiarze kultury i sportu oraz bezpieczeństwa

Kierunki działań:

3. Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych (np. utworzenie ośrodka kultury, centrum aktywności lokalnej, centrum integracji, centrum kulturalno-integracyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu, utworzenie świetlic wiejskich)
4. Tworzenie przestrzeni publicznych o wysokiej jakości urbanistycznej i estetycznej, które integrują funkcje. Większa liczba przestrzeni publicznych pełniących funkcje centrów aktywności kulturalnej i turystycznej. Liczba przestrzeni publicznych zintegrowanych funkcjonalnie.
6. Promowanie tradycji i dziedzictwa lokalnego.
7. Organizacja gminnych wydarzeń integracyjnych.
8. Rozwój infrastruktury sportowej (boiska, hale sportowe, korty tenisowe, siłownie, siłownie zewnętrzne).
9. Organizacja turniejów sportowych i zawodów dla mieszkańców.
10. Wdrożenie programów sportowych dla dzieci i młodzieży.
12. Organizacja zajęć rekreacyjnych dla mieszkańców w różnym wieku (np. zumba, joga).
14. Prowadzenie działań promujących aktywność fizyczną i zdrowy styl życia.
17. Tworzenie zajęć i inicjatyw tematycznych dla dzieci, młodzieży i seniorów.

Cel operacyjny 1.3: Poprawa wsparcia dla seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunki działań:

3. Tworzenie programów aktywizacji seniorów (np. kluby seniora).
7. Promowanie integracji międzypokoleniowej poprzez wydarzenia społeczne.
9. Zapewnienie bezpieczeństwa seniorom – edukacja, prewencja, porady prawne.
11. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej skierowanej do osób starszych.
12. Realizacja programów wsparcia dla osób zmagających się z wykluczeniem społecznym.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują tworzenie infrastruktury spędzania czasu – zarówno w postaci świetlic wiejskich, jak i infrastruktury sportowej. Szeroko pojętą infrastrukturę społeczną planuje się wykorzystywać do organizacji wydarzeń promujących zdrowy styl życia dla seniorów, ale także dla najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji, przez co będzie też wykorzystywana w celach profilaktycznych. Organizowane w tych pomieszczeniach i przestrzeniach formy wsparcia będą wzmacniać inkluzję społeczną osób najbardziej potrzebujących wsparcia – seniorów, rodzin z problemami takimi jak bezrobocie i ubóstwo, a także dzieci i młodzieży z tych rodzin.

Cel strategiczny 2. WZMOCNIENIE LOKALNEJ GOSPODARKI ORAZ EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE INSTYTUCJAMI SAMORZĄDOWYMI

Cel operacyjny 2.1: Stworzenie przyjaznych warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju rynku pracy

Kierunki działań:

3. Tworzenie warunków dla rozwoju zatrudnienia i samozatrudnienia w ramach Zwiększenie liczby miejsc pracy w sektorze turystycznym i rekreacyjnym. Liczba nowych miejsc pracy w sektorze turystyki i rekreacji.
4. Organizacja targów, festiwali i jarmarków promujących lokalne wyroby i usługi.
5. Usprawnienie infrastruktury w obszarach działalności gospodarczej.
6. Wspieranie dywersyfikacji działalności rolniczej poprzez rozwój agroturystyki i sprzedaży bezpośredniej.
12. Przygotowanie i realizacja, we współpracy z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi, programu wsparcia dla kobiet zakładających działalność gospodarczą.
13. Wspieranie inicjatyw związanych z ekonomią społeczną i przedsiębiorstwami społecznymi.
15. Promowanie lokalnych produktów poprzez kampanie i wydarzenia.

Cel operacyjny 2.3: Rozwój turystyki przyrodniczej i promocja dziedzictwa kulturowego

Kierunki działań:

1. Promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego poprzez organizację wydarzeń i festiwali.
2. Stworzenie i rozwój szlaków turystycznych, w tym ścieżek tematycznych.
8. Zrealizowanie działań dotyczących ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego gminy.
10. Wspieranie inicjatyw społecznych związanych z promocją turystyki.
13. Promowanie gminy jako destynacji turystyki ekologicznej i zrównoważonej.
15. Zachowanie i renowacja lokalnych zabytków oraz miejsc pamięci historycznej.
17. Ochrona, rozwój, udostępnianie i promowanie dziedzictwa kulturowego, w tym tworzenie produktów turystycznych i edukacyjnych opartych na lokalnych zasobach historycznych.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne sprzyjać będą rozwojowi turystyki lokalnej. Mają za zadanie także wesprzeć osoby bezrobotne w nabyciu bądź zmianie kwalifikacji, aby mogły „zasilić” lokalny rynek pracy. Odrębne wsparcie świadczone będzie dla przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji, aby zwiększyć ich szanse rynkowe na rozwój działalności. Ponadto zaplanowano poprawę stanu infrastruktury wod-kan na obszarze rewitalizacji, co również może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania niektórych branż. Duży nacisk w Strategii położono na działania

promujące jej potencjał turystyczny i znalazły one swoje odzwierciedlenie w GPR na poziomie obszaru rewitalizacji – zarówno od działań „miękkich”, skoncentrowanych na pobudzaniu tożsamości lokalnej, po zadania inwestycyjne, jak remont kościoła.

Cel strategiczny 3. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY I OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

Cel operacyjny 3.1: Rozwój i modernizacja infrastruktury komunalnej

Kierunki działań:

4. Remont i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia wysokiej jakości wody pitnej.
7. Remont i modernizacja istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie.
10. Remont i modernizacja oczyszczalni ścieków.
15. Wdrożenie rozwiązań energooszczędnych w systemach wodno-kanalizacyjnych.
19. Wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania zużyciem wody.
21. Kompleksowe porządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy.

Cel operacyjny 3.3: Ochrona zasobów naturalnych i promowanie działań prośrodowiskowych (w tym transformacji energetycznej)

Kierunki działań:

12. Rewitalizacja terenów zdegradowanych, w tym przemysłowych, zgodnie z założeniami przygotowywanego Gminnego Programu Rewitalizacji, obejmująca m.in. poprawę infrastruktury, zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz nadanie im nowych funkcji społecznych i gospodarczych.

W ramach przedsięwzięć uzupełniających zaplanowano działania związane z modernizacją sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji, co dotyczy nie tylko prostej poprawy stanu technicznego sieci, ale również zmniejszenia energochłonności budynków ją tworzących, jak i np. wprowadzenie rozwiązań pozwalających na oszczędzanie wody. W celu operacyjnym 3.3 z kolei wpisano wprost prowadzenie działań rewitalizacyjnych w oparciu o GPR.

Cel strategiczny 4: BUDOWA LOKALNEJ MARKI

Cel operacyjny 4.1: Rozwinięcie trwałych podstaw dla ekoturystyki oraz rekreacji w ramach promowanej marki

Kierunki działań:

1. Tworzenie ścieżek pieszych, rowerowych i edukacyjnych prowadzących przez Puszcę Kozienicką.
2. Wyznaczenie miodowych i ekologicznych ścieżek edukacyjnych dla miłośników przyrody i bartnictwa, wyposażonych w punkty obserwacji pszczół i innych elementów natury, jako forma promocji gminy wynikająca z jej atrakcyjności przyrodniczej i wysokiej jakości środowiska.
3. Wsparcie dla mieszkańców w tworzeniu eko-gospodarstw oferujących noclegi oraz edukację ekologiczną i pszczelarską.
4. Stworzenie i rozbudowa oferty warsztatów i festynów - organizacja festiwalu miodu i produktów lokalnych, a także warsztatów pszczelarskich.

W GPR zakłada się włączenie mieszkańców w kreowanie oferty turystycznej (w postaci wyznaczenia szlaków turystycznych), nie precyzując ich charakteru czy tematyki. W ten sposób osiągnięta może zostać zwiększona rozpoznawalność obszaru rewitalizacji i gminy, co przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości w zakresie okoturystycznym.

Gmina Pionki wchodzi w skład Partnerstwa Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego, dla którego opracowano *Strategię rozwoju ponadlokalnego*. GPR wpisuje się w poniższe jej założenia:

Cel strategiczny A. Skuteczne wykorzystanie potencjałów do rozwoju gospodarki opartej na przedsiębiorczości, innowacyjności i kreatywności

Kierunki działania (cele operacyjne): A.III Poprawa kapitału ludzkiego i rynku pracy

Kierunki interwencji:

A.III.1 Kształtowanie, dostępność i rozwój kadr dla gospodarki

A.III.2 Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy

W GPR zaplanowano działania zmierzające do nabycia lub zmiany kwalifikacji, a także możliwości odbycia staży, aby zwiększyć poziom zatrudnienia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Poza pozytywnymi efektami dla samych mieszkańców objętych tymi formami wsparcia, przełoży się to na zwiększenie dostępności pracowników dla lokalnych firm.

Cel strategiczny B. Aktywne społeczeństwo z dostępem do usług publicznych, otwarte na integrację i sprzyjające włączeniu grup wykluczonych

Kierunki działania (cele operacyjne):

B.I. Rozwój kapitału społecznego i społeczeństwa obywatelskiego

Kierunki interwencji:

B.I.1. Kształtowanie świadomości opartej na historycznej i kulturowej różnorodności

B.I.2. Kreowanie i promocja marek lokalnych i produktów lokalnych

B.I.3. Rozwój sektora organizacji pozarządowych

Kierunki działania:

B.II. Podwyższenie standardu i dostępu do usług publicznych

Kierunki interwencji:

B.II.2. Rozwój usług i poprawa dostępności do sektora ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej

B.II.3. Rozwój usług i poprawa dostępności do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji

B.III. Włączenie społeczne grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie

Kierunki interwencji:

B.III.1 Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu

B.III.2 Reintegracja zawodowa i przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu

GPR zawiera szereg przedsięwzięć włączających osoby wykluczone społecznie i niesamodzielne oraz bezrobotne. Jedną z dróg do tego jest rozwijanie oferty turystycznej, opartej o walory przyrodnicze i kulturowe. W proces ten planuje się włączyć mieszkańców, co

wzmocni tożsamość lokalną i przyczyni się do integracji mieszkańców. Ofertę turystyczną uzupełniać będzie także rozwój infrastruktury sportowej. W działania te zostaną włączone organizacje społeczne, co wzmocni ich doświadczenie w prowadzeniu działań na rzecz mieszkańców. Ponadto przewidziano dla nich wsparcie w zakresie rozwijania działalności.

Cel strategiczny C. Zrównoważony rozwój przestrzenny i funkcjonalny z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami

Kierunki działania (cele operacyjne):

C.I Dobra jakość i dostępność infrastruktury niezbędnej do wysokiej jakości życia społeczno-gospodarczego

Kierunki interwencji:

C.I.2 Wzmocnienie i rozwój infrastruktury technicznej

C.II Wysoka jakość zasobów przyrodniczych i kulturowych

C.II.1 Ochrona i kształtowanie zasobów przyrodniczych i kulturowych

C.III Zrównoważony system osadniczy

C.III.2 Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego

W GPR zaplanowano modernizację sieci wodno-kanalizacyjnych w ramach wzmocnienia infrastruktury technicznej. Przewidziano proces planowania wraz z mieszkańcami nowych szlaków turystycznych, które pozwolą na udostępnianie ciekawych miejsc przyrodniczych i kulturowych w sposób kierujący ruch turystyczny bezpiecznie dla tych lokalizacji. Sam Program Rewitalizacji wpisuje się w kierunek interwencji C.III.2.

W wizji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2030 w Gminie Pionki* podkreślono, że gmina jest „solidarna, bezpieczna i wspierająca, w której każdy mieszkaniec ma dostęp do pomocy, edukacji i możliwości rozwoju. To społeczność, która reaguje na problemy w sposób odpowiedzialny i zintegrowany, tworząc warunki do życia wolnego od przemocy, ubóstwa i wykluczenia, sprzyjające budowaniu relacji opartych na wzajemnym szacunku i wsparciu.” Wpisuje się to wprost w założenia GPR i procesu rewitalizacji, który koncentruje się na integracji mieszkańców oraz włączeniu społecznym. Ponadto GPR przyczyni się do realizacji następujących celów szczegółowych strategii:

- Redukcja problemów uzależnień wśród mieszkańców,
- Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej i wsparcia rodzin.
- Redukcja zagrożeń wynikających z niekontrolowanego korzystania z nowych technologii.
- Aktywizacja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych oraz niepełnosprawnych.
- Ograniczanie ubóstwa i wzmocnienie samodzielności ekonomicznej rodzin.
- Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w zakresie integracji społecznej i zawodowej.
- Rozwijanie inicjatyw integracyjnych i społecznych.
- Promocja zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

V. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO

V.1. Określenie zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego.

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji.

W Gminnym Programie Rewitalizacji zawarto zapisy dotyczące kwestii powoływania i funkcjonowania KR, uwzględnione w uchwale poświęconej powołaniu tego ciała. Regulamin ten został zawarty w uchwale Nr XXX/137/2026 z dnia 30 marca 2026r w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji.

V.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Gmina nie posiada jeszcze opracowanego Planu ogólnego, natomiast zapisy GPR zostaną uwzględnione w tym dokumencie.

Istnieje konieczność wprowadzenia zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dz. nr 597/1, obr. Czarna – zmiana przeznaczenie terenu z zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną.

Nie przewiduje się uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych stanowią Załącznik do GPR (w formie mapy).

V.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją ustawy – będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Gminy Pionki.

V.4. Zapisy wynikające z art. 166 ust. 1 Prawo wodne

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, których granice zostały wrysowane na mapie przedstawiającej kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych, stanowiącej załącznik do GPR. Według wstępnej oceny ryzyka powodziowego,

map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego zagrożenie powodzią występuje na podobszarach rewitalizacji Czarna Wieś i Januszno.

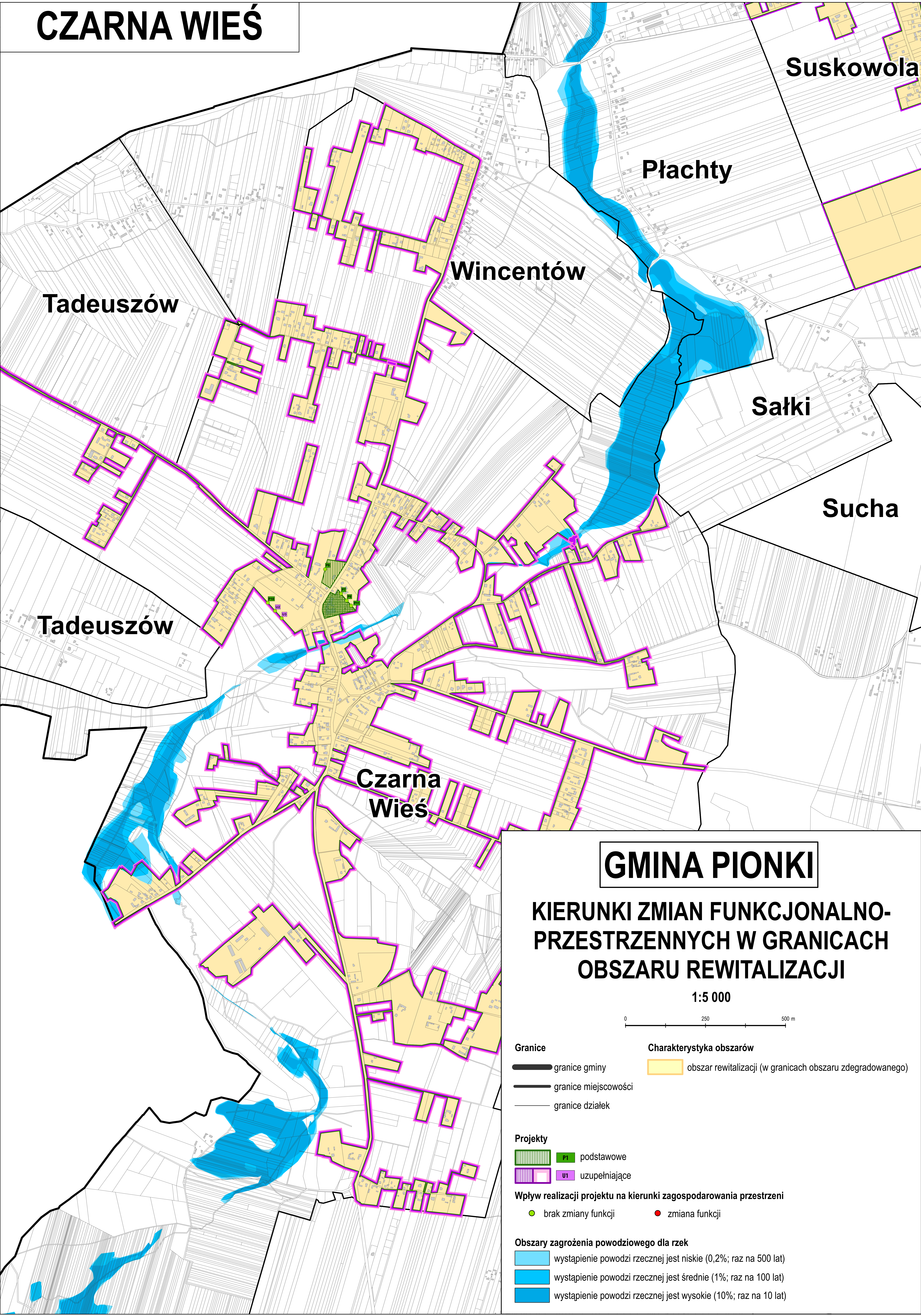
SPIS TABEL

Tabela 1 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Pionki.	5
Tabela 2 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Pionki.	7
Tabela 3 Zestawienie wskaźników dla obszaru zdegradowanego w gminie Pionki.	9
Tabela 4 Zestawienie wskaźników dla obszaru rewitalizacji w gminie Pionki.	10
Tabela 5 Analiza ryzyka dla wdrażania GPR.	46
Tabela 6 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.	47
Tabela 7 Kierunki zmian wskaźników na obszarze rewitalizacji.	48

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Pionki.....	9
---	---

Załącznik nr 1 Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych

JANUSZOWO

Augustów

Krasna
Dąbrowa

Januszno

Łąki
Augustowskie
Zalesie

GMINA PIONKI

KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH W GRANICACH OBSZARU REWITALIZACJI

1:5 000

0 250 500 m

Granice

- granice gminy
- granice miejscowości
- granice działek

Charakterystyka obszarów

- obszar rewitalizacji (w granicach obszaru zdegradowanego)

Projekty

- P1 podstawowe
- U1 uzupełniające

Wpływ realizacji projektu na kierunki zagospodarowania przestrzeni

- brak zmiany funkcji
- zmiana funkcji

Obszary zagrożenia powodziowego dla rzek

- wystąpienie powodzi rzecznej jest niskie (0,2%; raz na 500 lat)
- wystąpienie powodzi rzecznej jest średnie (1%; raz na 100 lat)
- wystąpienie powodzi rzecznej jest wysokie (10%; raz na 10 lat)

SUCHA

Sucha

Sucha

Mire

Sucha

Sucha

Bieliny

JAROSZKI

Stoki

Jaroszki

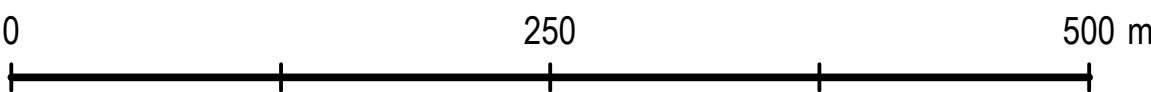
Brzezinki

Zadobrze

GMINA PIONKI

KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH W GRANICACH OBSZARU REWITALIZACJI

1:5 000

Granice

- granice gminy
- granice miejscowości
- granice działek

Charakterystyka obszarów

- obszar rewitalizacji (w granicach obszaru zdegradowanego)

Projekty

- P1 podstawowe
- U1 uzupełniające

Wpływ realizacji projektu na kierunki zagospodarowania przestrzeni

- brak zmiany funkcji
- zmiana funkcji

Obszary zagrożenia powodziowego dla rzek

- brak na obszarze miejscowości

POŚWIĘTNE
Brzezinki

Jaśce

Jedlnia
Kolo

Poświętne

Kieszek

Jedlnia

Żdźary-Brzeziny

SUSKOWOLA I ZALESIE

